

**Disputationem inauguralem de epilepsia / praesidente ... Conrado Victore
Schneidero ... submittit Johannes Christianus Nettelbach.**

Contributors

Schneider, Konrad Victor, 1614-1680.
Nettelbach, Johann Christian, active 1665-1667.
Universität Wittenberg.

Publication/Creation

[Wittenbergae] : Literis Matthaei Henckelii, [1667]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/ty7ffpej>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

7
SUPREMO ARCHIATRO ADJUVANTE,

Autoritate Gratosissima Facultatis Medicæ consentiente,

PRÆSIDENTE

Magnifico, Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo, Experientissimo

DN. CONRADO VICTORE

SCHNEIDERO, Phil. & Med. Doct. ejusdemq; Prof. Publ.

longè Celeberrimo, Facult. Med. Senior. Spectatissimo,

Princip. Anhalt. Archiatro Gravisimo,

Famigeratissimo,

*Dn. Præceptore ac Patrono meo singulari cultu et atem
devenerando,*

In celebratissimâ Academiâ Wittebergenfi

DISPUTATIONEM INAUGURALEM

De

EPILEPSIA,

Ubi in Diagnosi præter alia præprimis novissima Magnif.

Dn. Præsid. sententia de vero veteribus incognito Epilepsiæ subjecto
confirmatur: in Curatione prorsus Hermeticâ totum insimul Chymia fundamentum

de Spiritu mundi, mirabili totius naturæ concentu, lapide

& menstruo Philosophorum cum aliis arcanis

aperitur,

PRO LICENTIA

Honores, Privilegia ac Purpuram Doctoralem

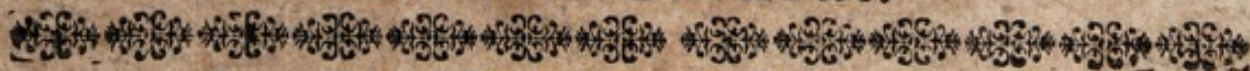
decenter consequendi

Ad d. Febr. In Auditorio Maj. hor. ante - & pomerid.

publico examini submittit

JOHANNES CHRISTIANUS Nettelbach/

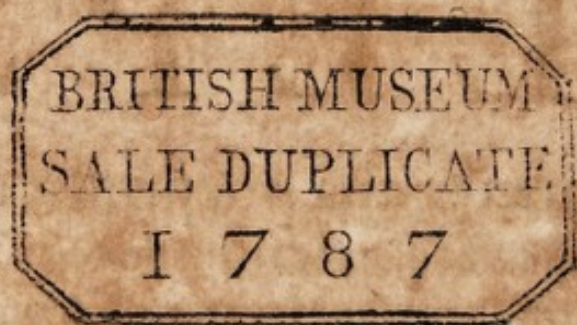
LUBENA LUSATUS.

Literis MATTHÆI HENCKELII

ANNO M. DC. LXVII.

178

D. D. I.

ΠΡΟΛΛΙΟΝ.

§. 1.

Universam in mundo scenam fermenta ludunt, quorum notitia ut nulla in scholis jejunior; ita nulla utilior: Helmontianum est oraculum, hoc est ex intimo naturalium centro depromptum. Aperi quæso L. C. divinum macrocosmi librum, volve, revolve; omnes profectò ejus paginae veriverbii hujus inculcabunt certitudinem: totam nimirum naturæ necessitatem fermentescentibus quasi ligatam seminibus. Sic nimirum ludit magnus universitatis Archeus per fermentorum modulos, ut nullam sine his producat generationem aut quicquam aliud sublime meditetur.

Tract. Imag. ferment. mass. sem.

§. 2. Hujus Philosophiæ excellentiam si accuratius consideremus, si cum judiciosi Sophiatris ad Medicinæ nostræ dogmata applicemus, splendidissimum sanè ædi nostræ Asclepiadæ affulgere exinde lumen extemplò sentiemus. Videbimus enim & non sine summâ jucunditate admirabundi perspicimus, quàm elegantissimâ harmoniâ illustria majoris & minoris mundi opera concordent, quàm simillimè omnia microcosmi Astra Spiritus universalis rythmos amænissimo quasi concentu imitentur.

vid. Athanas. Kirch. Itin. Exst. Dial. II. c. X. p. 443. Helmont. de magnet. vuln.

§. 3. Fermentali balsamo ciborum puritatem in candidum chyli cremorem convertit benignissimus stomachi coquus; fermentali vitalis purpuræ spiritu exaltat hunc illustrissimus microcosmi Phæbus, quem Archeum nominamus: Svavissima fermenta sunt, quorum ministerio balsamica fermentandi ac circulan-

Curat. §. II. it. §. 54. & 60.

A

culan-

*Paracels. Tom.
I. Param. L. 3.
de orig. morb.
ex ♀ Tr. IV.
p. m. 164. 168.
Helmont. pas-
sim.*

*Hippoc. wE
mX.*

culandi sanguinis massa ad desideratum perducitur à membro-
rum facultatibus splendorem, adeò ut etiam minimum corpo-
ris nostri membrum fermentante quasi suo gaudeat stomacho,
quo conveniens sibi præparet alimentum. Per fermentationem
etenim purum ab impuro & vitioso, hoc est, lucidissimus rerum
Apollo ab obscurâ tenebrarum nocte effectissimè sequestratur,
sine qua vitæ gemma protrudit nunquam, nunquam prominet
exoptatum puritatis germen, quod unicè florentissimum rerum
enititur virorem. Fermenta quamdiu ritè se habent, omnia in
microcosmo rident, jucundissima ubiqve viget sanitas: exorbi-
tantibus hisce impuritatum molestiæ illicò subsequuntur, cru-
ditatum colliguntur quisquiliæ, morborum symptomatumqve
audiuntur tragædiæ. Sic nimirum individuus impuritatis co-
mes morbus evadit, ut vice quoque versâ sanitas & vita conti-
nua puritatis est pedisequa. Quid? quod fermentationem etiam
jure nominamus, per quam optima morborum curatrix Natura
desideratum rursus molitur sanitatis commodum, utpote quæ,
si malum sentiat in corpore, mederi semper magnoperè gestit.

§. 4. Impossibile namque est, ut spiritus vitæ nostræ cla-
vum tenens collectas impuritates ac cruditates sine molestiâ to-
lerare possit, quin statim contra excrementitiam saburram tan-
quam monarchiæ vitali insigniter hostilem omni conatu tumultu-
etur, factâ fermentatione subigere àq; bono & laudabili succo
quantocius secernere & ejicere allaboret: sub quo fermentatio-
nis intervallo morbi ac symptomatum scena constituitur, dum
nimirum fermentantes errantium digestionum humores diver-
sas morborum generationes repræsentant: quando verò hæc ipsa
putrefactio [Chymica licentiâ fermentationem sic dicimus] na-
turæ ex voto jam finita, h. e. purum ab impuro & molesto ritè
ac feliciter secretum est, dulces optatissimæ sanitatis rursus sen-
tiuntur fructus, quos transacta benè fermentatio cum insigni
totius naturæ tripudio producit. Et si è contrario virtus naturæ
à copiâ vel malignitate excrementorum frangatur, siq; fero-
ciens materiæ malignitas victrices succumbente Archeo obti-
neat palmas, proindeq; fermentescentis à Naturâ fabricatæ pu-

refractionis scopus, ut separaretur purum ab impuro, non queat impetrari, totius œconomiae interitus ac destructio seu ipsissima mors hinc necessario consequitur.

§. 5. Tandem ipsa quoque curandi felicitas ab ritè tentatâ fermentatione prudenti; ipsius præcipitatione à summis Chymiatricæ Mystis petitur sapienter institutâ imitandi consequentiâ. Natura etenim nostra, licet ἀδιδαντ & ἡγὶ & μαθῶσα, sine doctore tamen docta optimè invenit suæ salutis vias, tanquam continua rei melioris autor, optimam curandi methodum præscribit ceu præpotens Medicorum præceptra ac domina, ut passim Hippocrates, Theophrastus, Helmontius ac alii eam vocitarunt. Non injuria itaque Medici tanquam illustres naturæ aulici ac obedientes ipsius officiales omnium consiliorum scopos unicè in hujus reginæ suæ beneplacitum dirigere necessum habent, ut singula ejus ausa, utpote quæ semper prudenti magis consilio, quam temeritate, facilitate potius quam violentiâ tentantur, commendatissima ratione promovere, imitari eademque prudentiâ probatam corpori medelam afferre student.

§. 6. Hanc igitur tam fermentantis naturæ, quam medici bonitatem optimè illustrabit Epilepsia, quæ omnes ætates ac complexionem mortalium miserrimis modis promiscuè proster nit, & æquè lactentes cunas, quam vernos juventæ flores ac ipsas quoque albentes comas ærumnosissimo impetu conquassat. Non nisi acerrimam naturæ nostræ luctam horrenda ejus ubique ostendunt symptomata per fermentantem excitata Naturæ bonitatem. Quid indicat quæso inopinatus epileptici tanquam infausto fulmine siderati casus? portentosa capitis sangvinolenti propemodum in terram allisio? terrificus dentium stridor, torva oculorum scintillantium circumrotatio, inconditissimus non rarò fremitus ac stertor, spumescentium labrorum spurcieties & stupenda totius structuræ microcosmicæ concussio cum ærumnabili omnium sensuum eclipsi? Nil profectò aliud, quam summam totius Naturæ confusionem, summam Archei cum causâ morbificâ prælium, quod pulcerrimè à sublimioris Jatrophiæ Candidatis audit Fermentatio.

*Hippocr. Lib.
de. reg. 56.
Epid. f. 5.
Aristot. l. 2. de
part. anim.
c. 14. & l. 2. de
cel. c. 5.
Paracels. Tom.
II. Tract. I. Pa-
ragr. p. m. 23.*

*Helm. pass. Pet.
Job. Fab. Sa-
pient. univ. l. 3.
Lang. in Pref.
super Kirch.
scrutin. de Pest.
& ubi vis, in
MSS.*

§. 7. Hoc jam impræsentiarum uberius in subseqq. Capp. demonstrare loco Inauguralis Dissertationis jussu Nobilissimæ Facultatis Medicæ intendimus periculum facturi, an voti Crætoniani compotes fieri queamus, quod tanto desiderio veram & genuinam Epilepsiæ cognitionem nec non indubitatum ejusdem remedium ante fatalem vitæ terminum exoptavit. Tanto autem oneri cum impares admodum nostros censeamus humeros, benedictam heic fibritus invocamus Trinitatem, quò illa hisce conatibus nostris benedicat, inq; nominis sui gloriam plurimorumq; ægrotantium salutem feliciter addat.

CAPUT I.

Ὄνοματολογία *exponit.*

§. 1.

*Galen. l. 3.
Simpl. c. 12.*

NOMINUM significata probè distingvere maximum sanè ad rerum cognitionem habet momentum, verisimè dixit Pergamenus, ut inde elegantissimè Divinus Plato statuerit esse tanquam essentiarum vehicula & quasdam excogitatas rerum declarationes.

§. 2. Aptissimam si quis desiderat affectus nostri notionem, non meliorem ex Autoribus dare possum, quam Epilepsiæ, utpote quæ viscera & medullam ejus optimè omnium explicat, ac proinde principatum à Medicinæ primatibus merito affectat.

§. 3. Græcanicam ejus esse originem norunt vel illi, qui Philologiæ marginem obambulant, ubi iterum optimum hoc esse nomen Græciæ obtrudit felicitas: comprehensionem, invasionem aut retentionem denotat etymon, quod hic affectus prehendat mentis intima, insidiosè invadat functionum principalium munia & horribiliter sensuum fortitudines quasi ligatas victasq; detineat.

§. 4. Reliquæ appellationes omnes remotiores vel eventum aliquem fortuitum, vel sævitiem hujus ærumnæ, vel alia concernunt, quas si ob decentem ordinem [ἔθ' ἐν γὰρ ὅτως ἔτ' εὐχ']

εὐχρηστον, ὅτε καλὸν τοῖς ἀνθρώποις, ὡς ἡ τάξις] huc referam, forte æquum lectoris animum non violavero.

§. 5. Divinum appellant, vel, quod divina Palladis aula tunc laboret, quod Platoni placet, vel quod divinitus quasi mortalibus irruere hanc credebant prisci. Cui notioni favere etiam videtur nomen comitialis, eò, quod ob singulare hoc ipsis creditum portentum comitia præsentē epileptico statim dirimerentur. Herculeum seu Herculaneum vocant, vel quod Hercules eo laboraverit morbo, quod Aristoteli arridet, vel potius ob atrocitatem & magnitudinem, quod curandus Hercules indigeat, hoc est, illis adnumeretur, quibus nullus Medicorum [vulgarium puta ac triobolarium] desideratâ ope succurrere possit, ac propterea Herculeâ clavâ monstrum hoc edomandum, seu heroicis ac planè divinis remediis affectus tam horridus expugnandus veniat, ad quam appellationem à Medicorum Cicerone Major, ab aliis sacer indiget. Sontibus quoniam justam absentiae purgationem testibus Plinio Gellioq; in foro afferebat, sonticum fortassean dictum colligere possumus. Mater puerorum vocatur, quod tenella hæc ætas ignominioso hoc affectu non rarò parentum excutiat lacrimas. Helmontius cum Paracelso à subitaneo, quem infert, casu caduci vocem amarunt, quorum posterior etiam Viridellum à remedio vocare ausus fuit, ubi suo abundare sensu quemlibet permittimus: In verbis enim sumus faciles, modò in rebus conveniamus. Nostrum idioma vocat die fallende Sucht / die schwere Noth / die schwere / grosse / böse Krankheit / das schwere Gebrechen / &c. Pauca hæc de nominali definitione sufficiant, cum vilioribus diu inhærere haut operæ pretium ducamus, si graviora & consideratu digniora supersint. Propero itaque ad

CAP. III.

Definitionis Realis,

§. I.

ET omisso seu potius fracto hoc nominalium repagulo proximius cubiculum accedo pathologicum, ut thalamis meo-

Cels. L. 3. c. 27.

Aræus de caus. & sign. morb. diut.

L. 1. c. 4.

Param. L. 1.

c. 6. p. m. 95.

cum epilepticorum acceptionem me exhibeam medicum; genuinæ naturæ epilepticæ penitralia summis viribus peruestigaturus. Non autem titubabo inani afflatus autoritatum ventilabro aut stultâ percitus occultarum qualitatum admiratione cum juratis occultæ hujus sapientiæ mancipiis meris autoritatibus veritatem jugulantibus concidam; sed libero pede Medicorum peragrabo commentaria, solius veritatis insistam vestigiis, *πολυθεύλητον* illud, non quis dicat, sed quid dicatur, quod Sennertus etiam in hoc passu observandum præcipit, ubique summo studio observaturus. Talem itaque lubet pangere definitionem.

§. 2. Epilepsia est motus convulsivus totius corporis cum actionum principum, sensus ac motus voluntarii ablatione, ab irritatione facultatis naturalis expultricis partium corporis ortus.

Aliis placuerit forsitan hæc: Est Symptoma facultatis animalis abolitæ, ingruente simul motu totius corporis convulsivo, ab irritatione vehementissimâ Facultatis Naturalis Expultricis in genere musculofo residentis oriens.

Vel

Est actionum principum, sensuum externorum motusque voluntarii ablatio & cessatio cum totius corporis motu convulsivo, à vehementissimâ vel per alias animæ facultates vel per res alienas factâ irritatione Facultatis Naturalis Expultricis in genere musculofo residentis originem ducens. Nos primam amamus & resolvimus.

§. 3. Utut Medicorum libertatem Logico rigori nequaquam adstrictam ex decreto Medicinæ Procerum optimè norim, qui rejicientes hanc torturam usibus attenti medicis liberrimo pede statim pulsant theatrum pathologicum. Ne tamen forsitan & ego ad justissimum hoc tribunal reus accuser, hanc

*Hoffman. l. 3.
Inst. c. 12. Fa-
ber. l. 3. Sax. u-
nivers. ut &
Langius Prof.
Lips. in Ani-
modo. MSS.*

hanc secundum optimum Medicorum morem fingere maluit
omni ex parte adornatam omnibusque numeris absolutam.

§. 4. Ultimæ autem classi præternaturalium corporis
accidentium, quæ Symptomata audiunt, jure merito nostrum,
quem præ manibus habemus, affectum adscripsimus cum toto
Dogmaticorum choro, cujus assertio Sole meridiano clarior
elucet. Paracelsicorum enim & Helmontianorum contrarieta-
tes, quæ nos heic remorantur, ex solâ malè intellectâ philoso-
phiâ descendunt, quorum crassissimi errores ex referendis sen-
tentiis illicò patebunt.

§. 5. Inferunt enim primò heic nonnulli Paracelsico-
rum, omnes morbos & sic etiam Epilepsiam non esse acciden-
tia quædam corporis humani, sed potius entia realia & substan-
tias; sedem morborum dicentes non esse membra cadaverosa,
sed potius tinturas Spirituales membris præsidentes, humo-
rumque potestates ens illud morbificum in se continere atque
fovere; experienciâ quoque instant cum Scheunemanno ridicu-
lè asserentes, se vidisse febrim rejectam tertianam seu materiam
febrilem egestam in tertianâ febre, in terrâ adhuc rythmos &
veluti numeros tertianæ æstu, ebullitione aliisque exactissimè
imitantem, ubi statim cessarit febrilis paroxysmus. Et quem non
offendit Theophrasti lectio, cui nihil consuetius, quàm nunc
podagram, nunc caducum, &c. eliminandum esse, asserere. Sic
etiam tota Paracelsicorum cohors morbos, causas, ac sympto-
mata mirâ ac valdè operè culpandâ licentiâ confundens accura-
ti legentis bilem haut injuria non rarò inflamat.

§. 6. Sed & ipse singulari ac raro acumine aliàs omni-
bus admirandus Helmontius hoc veneno à Paracelsicis non so-
lum ipse fuit inebriatus; verùm etiam omnibus pro nectare de-
mens hoc poculum propinare non fuit veritus, dum passim sub-
stantias & entia realia morbos & symptomata indubitato cre-
dit aliisque miro conatu persvadet. Tali autem heic utitur sub-
tili satis ratiocinio: Nimirum omnes morbi, *inquit*, diametrali-
ter vitæ sunt oppositi, & à materiâ quâdam occasionali excitan-
tur. Ista nimirum, siye intro allata, siye intus genita, siye coagu-

labilis,

Parac. Tom. IV. de cad. Matr. p. 384.

Helm. Tract. Ignor. Hosp. Morb. §. 8. Lib. c. §. 31.

§.43.

§.41.

*Tr. Catarch.
deliram. §.60.*

Tract. Ignot.

Hosp. Morb.

§.43.

*Tr. Catarch.
deliram. §.60.*

Tract. Ignot.

Hosp. M. §.32.

L.c. §.10.

§.40.

*Tract. de Mor.
Archcal. §.17.*

*Tr. In.punct.
vit. subj. inhæ-
sion. morbor.
p.m.426.*

labilis, seu putrefactibilis, diffilabilis demum vel indurescens semper tantum occasionaliter naturam irritans instar violenti hospitis impetum facientis hospitium atque jus violat, & œconomiam turbat. In quo ipso tumultu & irritatione Archeus laborando per suas passionum exarthroses & parturiendo suarum perturbationum ideas, procurat de sui substantiâ portionem aliquam disponere juxta fines, quos in istâ sui alienatione proposuit sibi atque toti hostiles. Seu; quoties in spiritum impetus facientem aura peregrina, odor, fermentum seu semen exoticum suscipitur, statim hoc ipso concepto hostili semine deturpat Archeus partem aliquam sui propriam pingens in eâ similem suæ exorbitationis ideam. Quæ ipsa pars vitæ à caractere morbofo Archei collutulata devicta ac degener confestim à communione vitæ excluditur, sicque exclusa statim fit hostilis vitæ adhuc residuæ sive in sui adhuc integritate constitutæ. Atque ita idem hæc à vitali aurâ recedens tanquam efficiens initium in parte Archei tanquam materiâ residens sive depicta est verè ipse morbus seminalis: seu nata ab Archei furore idea informans aliquam partem Archei est ipse morbus seminalis, qui notâ hâc sigillari insignitus gnarus est rerum sibi agendarum, hoc est, similis in corpore excitandi, qualis in Archeo primùm excitabatur, tumultus. Sic sedet omnis morbus in abscessu Archei vitalis, hujus lumen vitiat & ob symbolum, quod cum vitâ participans commune habet, in eam hostiliter agit, eam sibi conformem reddit, & vitioso fermento indefinenter inficit, ut sic continuò Spiritus vitæ in organis conclusus suas patiaturs procellas à morbofis inibi depictis ideis.

§. 7. Hæc est genuina illa Helmontii mens, hoc illustre ipsius acumen, vel ipso invidiæ livore fatente; cujus compendiosum fundamentum sic ab ipso fuit coangustatum. *Morbus est vitalis potestatis actus idealis efficiens, induens sibi vestem ex Archeali materiâ atque, acquirens formam vitalem & substantialem juxta differentiam tarditatis & celeritatis seminum idealium.*

§. 8. Sic videmus, quàm ingeniosissimâ subtilitate hic Paracelsi errorem probare annisus fuerit certissimè sibi persuadens,

dens, hunc conceptum in Archeo seminis morborum characterem formali ac materiali principio oriundum esse verum morbum occultum hactenus toti mundo hospitem: atque ita non accidens aliquod, sed substantiam manifestissimè esse morbum, cujus veram naturam ac genium huc usque vel in *orco Plutonis* aut *chaos vicissitudinum* sepultum fuisse credidit; quamobrem etiam ^{ad} divinum Hippocratem accusasse asseverat.

Tract. de Id.

§. 9. Verum propitii mihi sint illius manes, si revera in *chaos vicissitudinum* natam hanc esse doctrinam hoc modo approbem: Orcus Plutonis ipsi est ille invisibilis Paracelsi iliadus, Persarum Oromasis: revera etiam invisibile ac propemodum imperscrutabile est hujus doctrinæ centrum; mirabilis est hæc idearum morbosarum subtilitas, quam discutere nec hujus est loci, nec nostri ingenii. Ad rem itaque, cujus gratia hæc fuerunt prolata, accedo.

morbos. §. 26.

§. 10. Certè, nisi prægnantiores rationes hos sublimes viros in pulverem contra Dogmaticos invitassent, utique hæc acies contemptum sortita fuisset exitum. Mirandum sane tam perillustres viros, qui totum aliàs terrarum orbem præpollenti medicaminum & ingenii testimonio in sui admirationem trahere, tanti erroris unquam meminisse, nedum aliis persuadere potuisse, morbos & symptomata substantiis adnumerandos. Concedimus equidem subjectum morborum in simul etiam esse Spiritus, verum subjecta, causas & morbos pro uno ac eodem venditare, non est philosophia, sed potius confusissima inscitia. Non enim Spiritus aut humores ente morbifico defœdati constituunt morbos, sed ex illis promanantes qualitates hanc vel illam actionum læsionem inferentes, uti nec sanitas substantia dici poterit, tametsi ex spirituum, humorum ac partium solidarum naturali potentiâ promanet. Ponamus ideas Helmontii esse veras, quæ agant tam hostiliter in vitam, non tamen hæc erunt ipsi morbi, sed potius talium excitantes causæ. Concedamus ideam quandam veneno opiato collutulatam esse, per quam caducus sua in cerebrum spicula vibret; quid aliud infert? quam hanc ipsam esse genuinam epilepsiæ causam, cum non prius manife-

stetur aut dicatur Epilepsia, quàm donec venenata hæc idea rationem functionum naturalium ac animalium inducat læsionem, quæ utique quædam est ex ideâ morbificâ proveniens qualitas, quam symptomatis notione circumferimus. Videat itaque accuratus Sophiater, ne causam cum morbo confundat, aut præternaturalia illa accidentia sine corporis ægrotantis respectu considerato injustè circumferat.

*Lib. 2. de medicam. officin.
c. 162. §. 142.*

§. 11. Manet itaque Epilepsia Symptoma, qui fecus sentiunt, illos nos sublato cum risu digito deferemus cum verbo PROBA, ut lepidè jocatur de occultis qualitatibus loquens acutissimus Hoffmannus.

§. 12. Jam proximius ad generis proximi enucleationem veniamus, cujus determinatio suis utique non caret difficultatibus, ob tantum tamque intricatum malorum conferto veluti agmine tunc ingruentium concursum. Freti tamen Magnifici Dn. Præsidis judiciosissimo acumine, quo accuratissimè occulta epilepsiæ penitralia primus aperuit, motui convulsivo totius corporis generis ac formæ principatum detulimus, ablationi verò actionum animalium tanquam Symptomati Symptomatis posteriori loco cum principali associavimus, tum, ut præprijis veterum sententiarum absurditatibus nuncium mitteremus, tum à convulsione & particulariibus convulsivis motibus discernere; ubi ultimò heic probè notandum subjungimus, de perfectâ & consummatâ epilepsiâ heic nostram solummodo accipi debere definitionem: atque sic nihil nos movent observationes Bruner. Conf. 14. Marc. Donat. l. 4. H. M. mirab. c. 4. Beniv. Erast. in Anat. lib. Com. Montan. p. 2. Valet. in Schol. ad c. 16. Holler. Quercetan. in Tetr. c. 8. Neucranz. lib. de purp. c. 33. ubi mitior ac debiliior causa horum symptomatum vehementiam remittit, ut spuriarum nomine non injuria veniant apud Vinc. Alfar. de Cruc. de Epil. lib. 4. L. 2. Ceterorum in Definitione nostrâ dictorum uberrimam explicationem sequentia suppeditabunt capita, ubi insimul verum ejus subjectum motus convulsivi principatum præ functionum animalium insequente cessatione abundè declarabit.

De vero Epilepsiæ subjecto sollicitum est.

§. 1.

Amplissimus eqvidem, L. B. controvertendi campus heic nobis aperitur, quem ingredi tamen cum materiæ sublimitate & tractandi raritate deterret ingenii tenuitas. Sic nimirum nulli Medicina hoc gratiæ à clientibus suis promereri potuit, ut simplici fide opera ejus crederentur, plus ultra semper tendunt illustres animæ, jugulum naturæ mirâ petunt audaciâ, adversis ubique concurrunt frontibus. Quàm discordant Autorum de vero Epilepsiæ omniumque morborum subjecto sententiæ! Quam diversissimæ de affectuum sede clangunt contrarietates! Et meritò quidem, me judicante: non infirma enim fundamenti Apollinei est columna hæc de primariâ sede utilissima disquisitionis, quam propterea non possum non aliquantillum perferutari.

§. 2. Aristotelis Soldurii citra dubietatem in caduco cordis tuebuntur partes, illudque primariò heic laborare affirmabunt, utpote certissimè persuasi, sensum communem &c. non à cerebro sed corde promanare. Sic enim illorum Monarcha ipse: Cor in parte priori & medio est situm, in quo principium vitæ, omnis motus & sensus censemus. Cujus autoritate freti cordi principatum libentissimè deferunt, quippe ubi reconditum sit illud proximum animæ instrumentum, ignis nimirum animalis, qui cum subtilissimâ sanguinis tinctura per venarum canales in singula corporis membra adeoque sensuum etiam organa ad sensum motumque deferendum derivetur: quibus subtractis vel impeditis justam sensationem sive motum in omnibus partibus & sensuum organis fieri sit impossibile. Inde etiam commotus cum aliis *Professor Helmstad. Valentinus Henr. Voglerus* Epilepsiam ab obstructione arteriarum carotidum s. venarum jugularium à corde ad cerebrum tendentium ut plurimum oriri ob symptomata eam concomitantia credidit.

§. 3. Sed enim verò injustè hi cerebro vel potius inibi magis conspicuæ virtuti animali hanc sentiendi energiam suffragantur & iniquè cordi ascribunt, utpote cujus dictamen & virtutes

Conring. Dissert. de Somn.

§. 45.

Aristot. 3. de part. anim. c. 3.

Conring. l. c. ubi & Matth. 15. & 12. & Luc. 6. allegat.

Tract. de Venen. §. 105.

longè meliori ratione ipsi sanguini tanquam primario animæ instrumento assignamus.

§. 4. Galenici solidis partibus morborum sedem ascribentes cerebrum, & quidem alii ventriculos cerebri anteriores cum *Galeno & Avicennâ*, alii medium & postremum cum *Altimaro*, quidam medullæ spinalis principium, quidam meninges & ventriculos simul cum *Unzero*, nonnulli solas meninges, nonnulli etiam nervosum genus, à quo tamen iniquissimè ac falsissimè hunc motum effici dudum viderunt *Erastus in Disp. de Convuls.* §. 105, *Rolfinc. Dissert. Anatom. Gross. de morb. capitis* & alii, heic accusant, quarum sententiarum varias explicationes Autorum monumenta sat copiosè subministrant.

§. 5. Verùm & hi à vero scopo aberrarunt diversissimis opinionibus fallacissimam inconstantiam satis superq; indicantes. Superstruxerunt horum non pauci hanc de cerebro & cerebri ventriculis opinionem arundineo s. arenoso maximè fundamento ac si cerebrum facultate quâdam movendi gauderet, cum tamen fundamen hoc *Galenî, Avicennæ, Andernaci, Baubini, Riolani*, &c. præter C. L. hujus seculi Scriptores *Platerum, Highmorum, Conringium, Hoffmannum* & alios famigeratissima Magnifici Dn. Præsidis monumenta nervosissimè jam jam annihilarint, & sic totius hujus ædificii rudera spontè insinuarint. Deinde non possum etiam, quin crassum illum Galenicorum nonnullorum errorem heic aliquantulum notem, cujus nescio quâ venenatissimâ pestilitate infecti solis solidis partibus tū vitales actiones & naturalem potentiam, tum etiam morborum sedes primario adscribunt. Omnes, qui facultati vitali conveniunt, affectus cordi, qui animali, cerebro, injustissimè adjudicarunt, quasi sint principes totius regni microcosmici, quasi in solo horum fano & luco totius vitæ ac mortis conditiones unicè laterent. Hoc sane est cum vulpeculâ Asopicâ vitrum lambere & pultem non attingere. Quid absurdius credi potuisset quàm mediantibus nervis, arteriis ac venis partes consentire? in cordis substantiâ tanquam regio throno calidum innatum & totam ferè animam ibi solummodò hospitari: sensum comunè &c. in ventriculis cerebri residere, ad quos omnia objecta dijudicanda transmittantur.

O mi-

O mirandæ affaniæ ! quasi anima ejusque facultates certo loco essent alligatæ, quasi ipsæ facultates influerent. Sanè nisi his tenebris liberetur Medicina, nunquam diei lucem aspiciet.

§. 6. Conspexerunt hunc errorem *Paracelsi* maximè Galenistis contrarii, dum rejectis his Galenicorum dogmatis *Archeum* suum vitæ moderatorem tanquam principalem omnium morborum sedem obtrudunt. Illum esse τὸ impetum faciens ac divinum Hippocratis, benignissimum microcosmi Jovem inculcant. Hic spiritus istis est lumen seu luminosa substantia in occulto corporis & quarumlibet ejus partium centro delitescens, Sol rerum internus, cœlestissimum naturæ Δ & sperma elementorum in astralem exaltatum puritatem. Hic Archeus ipsis est unicus conservationis, generationis ac renovationis promotor, sensationis ac motionis, quin & totius recturæ microcosmicæ rector, qui omnia, quæ ipsi obsunt, exquisitissimo sensu percipit, impetuosè abigit tanquam executor animæ fidelissimus. In hoc tanquam quodam proscenio agi dicunt omnes morborum ac symptomatum adeoque & nostræ Epilepsiæ actus, partes solidas tanquam cadaverosas ubique fermè ex pathologia satis iniquè proscribentes : satis iniquè dixi ; quid enim hoc esset aliud, quam ex solis spiritibus constare hominem, absurdè statuere ? Vide *Tom. III. Lib. de Virib. Membr. &c. Paracels. it. Helm. Tr. Arch. Fab. §. 5. &c.*

§. 7. Hos pressio sententiæ ac ordinis pede insequitur *Helmontius*, sacerrimus ille ac religiosissimus stomachicorum sponsalium pactor, qui verè inauditâ quâdam meditatione conubium ac thorum splenis ac stomachi pro principali quodam totius corporis regimine publicavit. In hoc, ait, tanquam regio palatio residet anima caduca s. sensitiva, quæ ex tenui oris stomachici membranâ vitales universim potestates in omnia corporis membra radiat & vitæ suæ luminosæ spiraculum in organa indefinenter spirat. Cum igitur heic elucescant præprimis residentis animæ magnalia ; omnium autem morborum injuriæ hanc principaliter petant, necessariò quoque concludendum : heic locari illud genuinum morborum theatridium, in quo diversæ

Helmont. Tr. Ign. act. regim. in fin. §. 49. f. ultim.

Tract. Jus Div. umvirat.

symptomatum tragoedia mirâ quâdam lasciviâ indies luduntur, particularibus membrorum praesidentibus Archeis repraesentant contremiscentium idearum scenas. Irruunt in vitæ janitorem sive tutorem Archeum & in ipsius quoque animæ caducæ intima ob paritatem symboli sublunaris penetrant quotidiè morborum classes, cujus susceptæ exorbitantiæ ferocias variis membrorum spiritibus affricat, ut sic primariò in omnibus morbis feminalibus tessera furoris morbofi in atrio stomachi versetur, ubi suas primitus excitet anxietates & suspiria, cujus modum optimè ex præcedenti capite haurire poteris. Oritur Epilepsia, inquit hunc doctrinæ nervum ad præsentia adstringens, quando anima sensitiva in ventriculo residens lumen suum in organa radiare cessat. Os enim ventriculi nomenclaturam & vicariatum cordis sustinet, graphicè ejus sensum, nobilitatem, teneritudinem, passionem reliquosque cordis rythmos exprimit; in hoc tanquam centrali puncto aut radice stabilitur vitæ Archivum [qf. die Lebens Casse] & principium, ut hinc ciborum digestio in vitam dirigatur & postmodum in omnes digestionum particularium culinas vitalis hic vigor exinde manifestissimè traducatur. Ex hoc corporis centro repentinas eclipses, apoplexias, epilepsias, vertigines, sopores, vigilias, cephalalgias, amentias, convulsiones &c. oriri manifestum est, ubi non secus animæ lumen intercipitur, atque si foramen subitò claudatur, per quod lumen in locum obscurum alioqui diradiare solet, de quibus opinionibus varios ipsius imò penè omnes Tr. legere expedit, præprimis verò Jus duumvir. ventr. it. morbor. sed. in anim. sensit. it. Ignot. act. regim. it. in punct. vit. subj. inhæSIONIS morb. &c.

§. 8. Ceterum profectò acutissimus hic vir nimis dementatus speculationibus nimiaque ingenii fidens felicitati heic humani aliquid passus est. Uti enim nemo saniorum glandulæ Cartesianæ fugacitatem pro solio radios in omnes microcosmi oras spargentis animæ facilè agnoscet, ipse quoque *Cartesius* forsitan suam materiæ subtilitatem atque hanc animæ sedem solius melioris doctrinæ gratiâ ita protulit: parili quoque ratione hanc

Tract. Confirm. morb. sed. in anim. sensitiv. §. 2.

hanc membranæ stomachicæ majestatem constanter negamus. Tota enim est anima in toto, ac tota in omnibus ejus partibus, *Tract. c. Cōf. id quod ipse etiam fatetur, dum animam vix alligatam loco, præ-* *firm. §. 2. it. Tr.* sentem ubiqve esse, lumen ejus quoqve versus per vitam sparsum *Ignor. act. re-* infert. Magnam & admirandam huic Duumviratui præsidere *gim.* virtutem, nervorum & arteriarum contextus abundè testatur: Lienem etiam balsamicâ suâ ac fermentali spirituum bonitate non parum stomachicæ facultati afferre subsidii, vix poterimus negare. Imò si *Helmontius* ob singularem horum viscerum imprimis ventriculi nobilitatem animæ magnalia maximoperè ibidem manifestari credidit, tantum abest, ut ipsi fidem negemus, ut potiùs toto pectore in hujus nobilissimæ sententiæ assensum confestim descendamus, cum perspectissimum nobis sit, quantâ benignitate stomachi Archeus omnia corporis humani membra reficiat, quanto desiderio ejus liberalitatem totum corpus expectet, quanto jubilo ejus jucunditatem excipiat, quàm mirabili deniqve consensu hujus langvorem universi microcosmi regiones sentiant ac doleant. Animam autem illic veluti in lecto quodam residere, omnes cerebro aliàs assignatas facultates inde originem trahere, adeoqve ipsam quoque epilepsiam ab hujus tenebris provenire, intrepidè negamus, donec clariorem, quod vix continget, & probabiliorem hujus doctrinæ proferat explicationem.

§. 9. Alii medii beatitudinem captantes nec cum *Gale-* *no* solum cerebrum, tanquam partem solidam, nec cum *Parac-* *celso* solum ejus Archeum; sed cerebrum, quatenus præprimis suâ animali luce radiat, pro principali subjecto agnoscere malunt, & quidem vel tota Medicorum accuratiorum corona hujus membranas ab aurâ malignâ irritari & affici hæcenus credit, omnibusqve ceteris sententiis ob meninges hasce maximè sensibiles & sic ad irritationem apprimè idoneas hujus specia-
lioris subjecti denominationem anteposuit.

§. 10. Sicuti autem aliàs sæpè usu venit, ut illa, quæ communiter affirmari solent, communiter etiam sint falsa [quod de perpetuâ nutritione dixit *Voglerus* in *Præl. publ. Diet. MSS.*] Sic
etiam

etiam cum præfenti themate omninò est comparatum. Tanta consentientium & errantium Medicorum heic deprehenditur harmonia de subiecto, quod nimirum jam ventriculi, jam membranæ, nunc nervi, semper tamen cerebrum primariò in Epilepsiâ afficiatur, ut huic hanc ærumnam adimere piaculum Auctoribus fuisse videatur, quarum tamen sententiarum tenebras lucidissima illustris nostræ Academiæ Apollinis D. D. Schneideri aurora felicissimè fugavit. Cerebrum enim cum suis membranis nec secundum, nec præter naturam moveri aut concuti jam antea negavimus, quomodo itaque epilepticæ convulsioni subiectum erit. De nervis illicò etiam salva res erit, si modò erronea illa opinio quendam non dementavit, ac si exiles nervi musculos & integra corporis membra traherent, id quod dudum *Erastus in Disp. de Convuls.* §. 105. & alii rectissimè rejecerunt. Nobis itaque primarium epilepticæ convulsioni subiectum est *musculosum genus*, utpote quo tanquã adæquato organo motus perficitur & ulterius præprimis heic affici & irritari contendimus partes musculorum maximè sensiles, membranas scilicet, quatenus nimirum Archeò suò, seu naturali virtute polleant, quæ omnes irruentes molestias celerrimè percipit, omniq; virtute expellere atq; eliminare intendit: Atque hoc etiam modo membranas tam cerebri quàm nervorum irritari posse admittimus, quatenus cum reliquis membranis coincidunt.

§. II. Irritatur nimirum facultas naturalis expultrix musculorum vel nervorum vel cerebri etiam, quæ in membranis dictarum partium maximè residet, & motu hoc convulsivo molestiam causæ irritantis studiosissimè expellere conatur; sub hoc pugnandi conamine omnes musculorum sive membranarum copias, quæcunque ad amovendum seu expellendum hostem auxiliares veluti manus afferre queunt, convocat, armatâ veluti manu vitiosos vel vapores vel humores vel molesti quid aliud aggreditur, ubi facultas animalis motrix non potest non mirum quantum perturbari, & quasi tantæ violentiæ sustinendæ sit impar; veluti aufugere, succumbere, totamq; functionum animalium catenam in consensum trahere, adeoque secundariò tris-

stissi-

stissima actionum principum, sensus ac motus voluntarii cessatione caduci miseriam adaugere.

§. 12. Duo heic imprimis se offerunt, quæ accuratâ industriâ veniunt examinanda & explicanda; primum, quare facultati naturali hoc expellendi munus assignemus, alterum, quomodo facultates inter se invicem conspirent: quippe in his totius hujus novissimæ sententiæ vertitur cardo. Primum illicò unicuique clarebit, qui hanc convulsionem non ab imaginatione, utpote quæ heic planè consopita jacet, descendere, musculos Gluteos & alios, quibus nullos inferi nervos Anatomix constat, insimul moveri, summam denique in infantibus animalis facultatis debilitatem, quippe quæ passionem hanc excitare sit ineptissima, accuratò considerare oculò non fastidiet. Quod consensum attinet, lubet heic, donec in causis modum explicandi prolixior nobis nascatur ansa, Lectorem remittere ad elegantissimam Dissertationem de Morbo Comitiali & lib. de Catarrh. Specialis. Nobilissimi D. D. Schneideri, Præsidis ac Doctoris nostri ætatè devenerandi, ubi accuratissimè hanc sententiam cum aliis, quæ heic prolixitatis cavendæ ergò omittenda fuerunt, pertractatam admirabitur.

C A P. V.

Causas Epilepsiæ rimatur.

§. I.

E Adem quoque heic ingeminanda venit querela, quæ misero aliàs omnes medicinæ angulos personat ejulatu, nimirum heic etiam diversissima Medicorum divortia non parum Medicinæ consecrancis afferre confusionis, nec minus relinquere dubitationis. Tantis nempe dissentientium difficultatibus intricata est causarum doctrina, quâ tamen clave solâ Apollinis valvæ feliciter aperiuntur, quæ ad regiū ὕψις conclave ducunt, id quod jam olim *Aristoteles*, *Hippocrates*, *Galenus*, omnesque alii cum ipsa experientiâ approbarunt. Hoc ut evitare contingat periculi, juvabit perambulare Sophiatorum vireta, undiq; de causis Epilepsiæ opinionum decerpere flosculos,

Arist. 2. Phys.

c. 3. t. 2.

Hippoc. Lib.

vi. Quæ.

Galen. lib. Medic. in sc. cap. 8.

quo &c.

quò tandem jucundissimus veritatis odor ad quorumvis nares hinc protinus ascendere valeat.

*Galen. 2. de
causs. Sympto-
mat. cap. 7.
Id. 3. de loc. af-
fect. c. 7.*

§. 2. Agmen ducat, ut à vilioribus incipiam, sententia Galenica: *Galenus* enim cum multis aliis Epilepsiæ causam constituit humorem pituitosum, crassum ac viscidum, in ventriculis cerebri collectum, eò quod subito fiat & confestim solvatur; illud, inquiunt, ventriculos dictos obstruere, quò minus exire possint spiritus, quem dum cerebrum conetur exturbare, sese contrahere asserunt, quo contracto nervi etiam contrahantur in consensum tracti.

§. 3. Misella profectò & tanto Autoris ingenio indigna hæc omninò omnium doctiorum suffragio est sententia: sanè si plura *Galenus* de hoc malo verba, plures quoque protulisset errores, qui cum ubiq; satis sint notati & vix aliàs refutatione digni, ad probabiliore sententias sine morâ accedo.

*Cesalp. l. 2. qv.
Med. 16. Tapp.
Diff. de Epilef.
Conring. l. c.
Diff. de Spasm.
Hoffman. in
Relat. histor.
judic. act. in
camp. Elys.
cont. Galen.*

§. 4. Acutior & ingeniosior Galeno fuit *Aristoteles cum Hippocrate & Pelope*, quorum ultimo materia seu causa epilepsiæ dicitur ἁπλῶς πνευμαλὴν ὡς τῆς ἀνέρας; Hippocrates & Aristoteles flatuosos producant spiritus, quam sententiam nostro seculo ex inferis quasi revocârunt *Cesalpinus*, *Tappius*, *Conringius* & alii. Nec suis etiam χαρίεντες [sic jure decreti à Rhadamanto in campis Elysiis lati magni hi & illustres Viri vocantur præ Galenicis] isti Sophiatri prægnantibus destituuntur rationibus. Epilepsiæ etenim qui intimius rimatur essentiam, sponte tenuissimam & fugacissimam agnoscit causam, quid autem tenuius aut volatilius invenitur flatu & spiritu; is enim, (liceat cum *Conringio* loqui) inter corpora maximè motivus velocitate percurrit omnia, ac tenuitate suâ in omnes corporis partes penetrare potest. Quêadmodum igitur spiritus seu ventus terræ visceribus inclusus, cum viam, quâ prodeat, non invenit, retrò fertur atq; in se revolvitur & exitu quæsito omnes angustias dimovet: Ita in corpore humano flatus in musculorum substantiam concavasq; illorum fibras ac interdum in ipsa vasa sese insinuans nec exitum inveniens distendendo musculorum ventres eos convellit ac versus initium secundum fibrarum ductum contrahit. Hinc membra, quibus musculorum tendines inseruntur, necessario quoq; contrahuntur, à suâ

suâ naturali figurâ desciscunt ac sæpissimè vehementi dolore distorquentur. *Et paullo post*: Hic flatulentus spiritus in infimo sæpè ventre genitus s. collectus viscerum calore & insito motu everberatus cursu parum libero incalescit, tenuiorq; redditur, & quâ data porta, in universum interdum corpus, partes principes ac ipsos musculos sese insinuat, celeriq; motu in cava loca irruens non modò suâ qualitate ea afficit, sed & substantiâ tenui stimulat, distendit, & pro viribus musculos ac corporis partes contrahit &c. Sic disputat Cl. *Conringius de Convulsione*, quæ facilè ad Epilepsiam poterunt applicari. Vid. ib. plura ut & in allegat. Auctorib. uberius deductam hanc de Epilepsia doctrinam.

§. 5. Verùm, quod pace illorum dixerim, hæc quoq; sententia ut leviter aspecta multum probabilitatis continet; sic critico lumine considerata vix exsaturat accuratâ mentem, vix limæ sustinet rigorem. Certissimū utiq; est, quod spirituosissima sit Epilepsiæ causa, an autem in modum terræ motu contingat, quod *Aristoteles*, *Conringius* & alii crediderunt, an à solâ causâ morbi ficâ proveniat hæc convulsio, est quod fluctuantem relinquat Academicum, ut priscâ utar formulâ. Quæ in corpore vivente fiunt operationes, ab animâ ejusq; facultatibus proveniunt, unde hos etiam inordinatos motus naturam solam excitare, extra omnem dubitationis est aleam. Quis quæso unquam sibi persuadere poterit, has convulsivas corporis exorbitantias à solis hinc inde discurrentibus flatibus in modum terræ motus contingere; nunquam ego adducar ut credam, à talibus corpus subsultaturum flatibus, si vel integrum ventorum saccum in hominem ingereres, quid? quod sic etiam cadaver optimè epilepsiâ affici posset, id quod tamen falsissimum est & absurdissimum.

§. 6. Feliciorē sanè operam locasse mihi videntur, qui retinuerunt dictam hanc fuliginosam materiam tanquam mediatam, proximiorē nostri affectus causam, sed insimul etiam animati corporis non obliti à similitudine singultus & sternutationis non improbandâ imitatione diduxerunt, statuentes, cerebrum à venenatâ quâdam materiâ ascendente insigniter vellicari, lancinari, & ad expulsionem vehementissimam concitari.

Modum fiendi sic exprimunt : Hæc materia insigniter spiritus animales perturbat , unde omnium functionum animalium de-
tentio confestim oritur : membranæ autem cerebri à materiæ
malignitate lancinata illud , quod molestum est , excutere co-
nantur, ubi cerebri vis expultrix primò quidem movetur, eadem
tamen animalem facultatem cum toto nervoso & musculofo ge-
nere in consensum trahit, ut felicius ac potentius id, quod mole-
stum est, ex regione suâ expellere possit.

*Tract. de Li-
thias. cap. IX.
§. 26.*

§. 7. *Helmontius* tali mediatam epilepsiæ causam à poste-
riori delineat penicillo scribens: Venenum caduci est cum adstri-
ctione inebriativum, soporativum, simulq; syncopizans nec ideò
contagiosum, quia intrinsecum nec fermentale. Citra dubium
hæc ipse ex *Theophrasto* hausit, cujus fonte jam recreari lubet.

*Parac. Tom.
IV. Lib. insc.
Undec. Morb.
Tract. de Cad.
p.m. in Huser.
edit. 191.*

§. 8. Sic enim illustis ille Chymiater sat magnificè in-
fit: Caducus oritur à stupefactivo, inebriativo & mordicativo
fumo rationis cellulas insigniter feriente ac dejiciente, qualis
in Δ re \odot li narcotico reperitur. Latitat nimirum in aliquo cor-
poris loco materia quædam venenosa, quæ si copia & maligni-
tate suâ laceffat spiritum vitæ; extemplò illam spiritus partis, ma-
teriâ morbificâ infectæ, quem ascendentis seu Astri nomine in-
finuat, aggreditur vel totam, vel partem, vel per vices, vel simul,
unde paroxysmorum diversitates dependent, statimq; summo
impetu materiam colliquat instar ignis, & generosissimâ virtute
fermentat, (durch das sieden oder schmelzen inquit) ubi illicò
fumus ex fermentatâ hâc materiâ ad alta elevatur, spiritusqve
cerebri tristissimâ caligine obnubilat, totiesqve paroxysmos
epilepticos novos excitat, quoties denuò ascendentis seu Ar-
chei irritati cursus materiam morbificam perambulat, & fer-
mentando ejusmodi fuligines propellit. So nun der vapor
des untern Himmels [audi quæso ipsa Autoris in hanc sen-
tentiam tam pulcrè philosophantis verba] in die öbern Str-
mament kommt / das ist | in das Haupt / so macht es sich an
derselben region sichtbar / und alsbald gehet der Schwindel
an / das vergehn der Vernunft &c. Je länger es sichtbar wird/
je mehr der Kranckheit: Wie ein Gewölcke / das jetzt nichts ist/
vor

vor unsern Augen und aber in moment wird ein gros Gewölcke draus und unterzeucht den ganzen Himmel. Nun steigen auch/ paulò post, die impressiones, so im Haupt sind/in die untern Glieder hinab/ jedoch aber nicht anders als mit Aufstheilung des überflüssigen vaporis, daß also am letzten des paroxysmi der ganze Leib der impression voll wird/ darumb er auch etwan sich austheilet in die Glieder und da arbeitet gleich wie im Haupt und seinen regionibus. Obnubilant, inquit per pulcerrimam paræmiam, ascendentes hæ nebulæ totum microcosmi cœlum instar tempestatis impetuosè ac subitò irruentis; non secus ac terræ motus in macrocosmo, sic tremit tunc à ventis his concussa tellus microcosmica. Ingruente enim tempestate serenus cœli vultus illicò obnubilatur, infrigidatur quasi naturalium seu creaturarum ignis, totam qvatiunt venti naturam, fulguribus micat æther, pluviam inundantur terræ & subitaneam hanc mutationem veluti dolens & contristata iniquissimo fert animo totius naturæ machina. Sic oriente procellosâ hâc minoris mundi tempestate nebulosissimis obfuscatur extemplò fumis coruscans sensuum serenitas, frigido torpore stupet functionum principum alacritas, ignea veluti portenta jaculantur oculi, spumescantibus humida labra perfunduntur pluviis, tandemq; miserabili ventorum injuriâ omnia œconomix microcosmicæ membra horribiliter turgentia intremiscunt, totus deniqve vitæ humanæ rector seu Archeus ingenti ac pænè incredibili adversus infensissimos hostes fumos irâ accensus confusissimum ubiqve explicat furorem.

§. 9. Sic hætenus optimi Sophiatorum occultæ Epilepsix punctum indagarunt, proximam & immediatam hujus causam statuentes Archei fermentationem ab irritatione membranarum præprimis cerebri per foetidam & venenatam fuliginem excitatâ: cujus sententiæ naturam, anteqvam veriori concludamus, paucis sic tradimus. Est nimirum secundum CL. horum Virorum mentem Epilepsia nil aliud qvàm acerrimum summè veluti irati, turbati ac anxie quasi titubantis Archei seu facultatis animalis contra virulentam stupefactivi, inebriativi ac valdoperè mordicantis excrementi tyrannidem in cere-

*Paracels. Tom.
IV. lib. al. de
Caducis 1. §. 2.*

bri tanquam primarii subjecti, nervorum ac musculorum palæstra institutum prælium; ubi insimul & cum primis aulam spirituum animalium tristis ac atra teterrimarum fuliginum nubes miserrimè obduxit & ad novum illicò certamen decumanis tunc veluti fluctibus agitatum facultatem cerebri animalemanè quantum irritat & concitat, unde interpolata hæc totius corporis convulsio cum functionum animalium cessatione tamdiu durat, donec tempestatis hic horror rursus transferit & expugnatâ hâc tenebrarum nocte seu fermentatione ritè absolutâ lucis vitalis splendor ubique iterum luceat.

§. 10. Hæc omnium antecedentium sententiarum omnium quidem maximè est probabilis: ast à verâ tamen longissimè aliena. Concedimus equidem, furibundâ fermentatione tunc Naturam insurgere; ast in ceteris infirmissimum accusamus ejus fundamentum, & rejicimus primò tam operosè excogitatam epilepsiæ causam mediatam, post impossibilem vaporum caput obnubilantium ascensum, dein falsissimum cerebri ac nervorum præsuppositum subjectum. Quorsum enim opus est stupefactivo, mordicativo & inebriativo fumo, uti Helmontius & Paracelsus dispositi peculiariter vaporis genium adumbrarunt, cû sola mordicativa seu acris aut alio modo molesta causa huic affectui generando sit idonea. Quæso, ubi tale Δ \oplus *latum Paracelsi* aut venenata & occultâ qualitate cerebro inimica aura datur in terrore, in lætitiâ, quin & in epilepsiâ à solo conspectu epileptici ortâ, dolore &c? an natura tunc sponte talè illicò in corpore fabricat? vix ipsa sibi propriū meditabitur exitiū. Hoc utiq; verissimum est, quod per ejusmodi affectus immane quantum perturbetur, non rarò inter hanc ipsam inde factam fermentationem vitiosos humores excitet & horum postea lancinante molestiâ ad certamen hoc irritetur, qui dum per felicem naturæ fermentationem eliminantur & musculorum facultatem naturalem expultricem laceffunt, confestim in consensum tractâ facultate expultrice ceterarum membranarum expellendi hoc conatu convulsivum ipsa facultas dicta excitat motum, qui postea ceterarum facultatum animalium extemplò efficit cessationem.

Qvo-

Quoniam præterea itinere vapores & cæci halitus, ut silëam cætera dubia, ex vulnere pedis summam capitis arcem petere queunt? quare non prius lienem aut hepar aut cor afficiunt? quare non resolvuntur in aquam: Estne aliquis magnes in capite, qui ex pollice pedis attrahit & quasi quodam comite eorū salutem in periculosissimo itinere conservat? Miranda Galeni simplicitas & aliorum idem observantium credulitas meritò heic risu digna est, qui tanti æstimarunt epilepticorum judicia, ut auram quandam ab extremis membris usque in capitis ventriculos ascendisse crederent, egregiā sane freti experiētiā impossibile credere maluerunt, quam fixiori animo proximius hujus apparentis ascensus rationi appropinquare, quæ ab imaginatione insimul depravatā descendere hunc apparentem ascensum oppidò affirmat. Sic nimirum comparatum est cum classe absurdorum, quorum dato uno vah! quam multa & infinita hinc consequuntur alia. Extripode Apollinis cerebrū pro primario subjecto proclamātū erat, hinc nihil tantam olebat absurditatē, quò falsissimam hanc assertionem stabilire non voluerit amplissima consentientium turba. Crediderunt nempe primò ab aurā illā venenatā Spiritus animales maximoperè turbari & sic actionibus suis obcundis planissimè inertes hanc functionum principum abolitionem indubitatò inferre, postea verò, dum membranæ cerebri à peculiari hac malignitate irritatæ fuligines hæc cum impetu eliminare contendunt, motum huncce convulsivum excitare, unde convulsionem tanquam ordine generationis semper posteriorem considerant. At enim verò longè aliud expertus est Excellentissimus Dn. Præses, qui ex accuratissimā & diuturnā observatione contrarium defendere felicissimā manu aggressus primò epilepticos post non rarò insimul quandam prius perceptam lipothymiā pollices convellere, ac desubito cadere, omnibus viribus animalibus privari & statim convulsivo motu subsilire expressè intulit, quæ sola etiam experientia, quam quilibet propriā confirmare poterit, jure nobis est instar omnium.

§. II. Repudiatā itaque veteri sententiā nostram ulterius stabilire pergimus & proximam sive immediatam epilepsiæ causam judicamus acerrimum facultatis naturalis expultricis con-

tra molestias irritantes in universo musculorum genere excitatum certamen, quod unico verbo fermentationem in limine nostræ Dissertationis nominare placuit. Ulterius autem ipsum fiendi modum tali colore depingere lubet: Præsupponimus nempe aliquid, à quo natura valde operè irritatur, perturbatur & ad horribile hoc prælium concitatur, qualis provocatio vel ab humoribus & vaporibus vitiosis vel verminosâ putredine, vel ex insigni dolore aut affectibus animi facillimè suboriri potest. Irruentes has aut similes molestias ex annatâ corpus defendendi sollicitudine non potest non facultas expultrix adoriri, undiq; veluti auxiliaribus præsiidiis convocatis summo conatu ex regni sui finibus propulsare & exoptatis iterum halcyoniis horribilem hanc microcosmi tempestatem quantocius sic illustrare. Primò scilicet si in corporis penitralibus acris aut acida quædam compacta lateat materia, suaque indies auctâ multitudine, Archeum seu Naturam laceßat, generosissima statim fermentatione optimus hic sanitatis patronus è bonis succis sequestrare hanc malitiosam cruditatem conatur, sub quo fermentationis labore ingenti non rarò fuliginum examine inficitur sanguis, cujus facultas vitalis hos ipsos sanguini mirum quantum hostiles spiritus sine morâ eliminat, qui dum musculorum tunicas pertransiendo afficiunt, illico inibi etiam excitatur vis naturalis expultrix, omniumque musculorum expultricem in auxilium vocat, singulisque viribus molestissimum hospitem excutere tentat, unde hic ipse convulsivus motus oritur, & primò statim convelluntur pollices ob copiosam nimirum in consensum de subito vocatam musculorum præsentiam; à quo inordinatissimo motu virtus animalis motrix quasi attonita & impar huic tolerando motui celerrimè perturbatur, sentiente & reliquis ipsius sororibus omnibus in consensum tractis, & quasi ob inopinatum hostem exanimatur, unde sensus, motus voluntarii ac functionum principum cessatio subitanea convulsionis & pugna à facultate naturali institutæ initia sequitur. Tanta nimirum facultatum in corpore humano reperitur harmonia, ut naturali quodam instinctu molestias irruentes quasi inter se invicem condoleant,

leant, ubique auxiliari manu quasi conspirent, quin & in ipso gaudio parili lætitiâ in momento afficiantur, unde Helmontius elegantissimè depinxit hunc harmonicum microcosmi concentum, dum quasi *inter se confabulari membra & illorum virtutes* ostendit. Hoc est suavissimum illud commercium, quod animæ functiones seu facultates mirandâ harmoniâ in microcosmo celebrant, cujus præcipua negotiatrix veluti est anima, cujus ministerio tota minoris mundi structura elegantissimo concatenatur vinculo, ut & heic rythmos macrocosmi admirabundo representatos spectaculo videat Curiosus, de quo concentu infra etiam uberius rarissimam Hermeticorum sententiam apponere animus est.

§. 13. Utut autem in hisce paroxysmis victoriam tandem obtineat Natura & fermentatos ex dissolutâ materiâ morbificâ [de illa enim heic epilepsiâ nobis est sermo, quæ ut plurimum contingit, de ista, quæ à dolore, ab aspectu epileptici &c. oritur, capite sequenti dicemus] spiritus felici non rarò præcipitatione eliminet: remanet tamen nidus ac calcinata quasi culpæ excrementi minera, magneticâ suâ attractione singulas corporis cruditates alliciens, tot turbines & miseriarum procellas in posterum iterum datura, quamprimum rursus naturam laceßere fit sufficiens. Aut etiam hic ipse Epilepticæ æumnæ paroxysmus à simili laceßente causâ renovatur, ubi naturalis facultas expultrix facilius longè hanc absolvit impressam veluti antea epileptici rythmi imaginem.

§. 14. Quid distent æra lupinis, & quantum præstet priorum documentis nova hæc Magni nostri Schneideri sententia, nemo erit, qui non videbit & admirabitur, nisi quem antiquæ falsitatis plusquàm Circæum poculum planissimè dementavit. Qvis itaque non amaret lucem præ tenebris, & illustrem hujus lucis Phosphorum [sic liceat loqui] ad plura talia animare non desideraret, cum à tam raræ felicitatis ingenio & ad illustrandam Medicinam planè nato non nisi examussitata æternamque famam ferentia fluere possint.

Remotiores causas explicat.

§. 1.

Verum ac radicale caduci semen seriò ferere, ut noster est animus, ita titubantes causarum epilepticarum stirpes fibritus exscindere animosâ mente pergimus. Harum etenim cognitio est sola illa Helena verum & legitimum nepenthes, in quo omnis malæ aut falsò conceptæ opinionis oblivio, vel materno cyatho propinans. Tranavimus hætenus profundissimum immediatæ causæ epilepticæ æqvor, remotiorum jam flumen petimus. Ut enim in præcordiis nobis semper displicuit male feriata illa consuetudinis socordia, ubi omnes tractatus merâ sententiarum diversitate tument, ac titubantem reddunt legentem, sub acuminis autem & judicii incudem vocare crimen læsæ autoritatis vix piandum autumant. Nos heic etiam cum illustri Schneidero nostro, qui intimum occultæ Epilepsiæ centrum felicissimo scrutinio exploravit, & laudatissimo candore aperuit, putamine relicto nucleum attendimus, & de causarum remotiorum naturâ solliciti sumus.

§. 2. Has inter non injuria principales hæ referuntur
1. *Naturales*, *ἰδιοσυγκρασία*, quam impræsentiarum peculiarem facultatum dispositionem nominare libet; facultatis nempe animalis infirmitas & naturalis robur, qualis dispositio cum primis in seqviori sexu, ætate infantili & hæreditariâ elucescit dispositione. Fæminæ videlicet non solum humiditate nimia [quæ causâ etiam valet in infantibus] facultatis animalis robur enervant; sed etiam, quod potissimum heic considerari debet, longè potentiori gaudent facultate naturali, quæ vel levem ob causam furibundâ hac collutulatnr epilepticæ perturbationis ideâ.

§. 3. Hæreditarium hoc onus utut semini parentum genuinos necessariò debeat natales, occultissimus tamen & nondum ritè, quantum ego quidem novi, explicatus est verus fiendi [ut sic loquar] modus. Plurimi vitio materiæ hoc contingere credunt cum Sennerto, cujus vitium etiam omnimodè accusat

Horstius, dum **¶**reos solummodò & fixas radices obtinentia mala hæreditarias afferre calamitates asserit. Verùm parcant nobis illorum Manes, vix in illorum sententiam pedibus heic descendemus. *Helmontius* omnia ad accuratissimam iudicii limam revocans ab hac sententiâ divortium facit & persuadere sibi nequit, quomodo materia morbosa semini naturaliter per modum tartari permista esse possit aut cretæ podagricæ, adjicio **¶**li epileptici; statuendum itaque potius censet, latere morbos à parentibus traductos characteraliter in vitâ mediâ Archei seminalis, cujus sigillum in semine parentum antea depictum suâ dierum sub maturitate erumpit. Sigillatus hic, alibi dicit, in spiritu seminali character tamdiu dormit, & sui maturitatem expectat, donec à causâ quâdam occasionali expergefiat, suasq; jam olim conceptarum imaginum explicet ideas. *Vid. de his nervosè disput. Tract. Invent. ¶r. mort. oc. §. 20. Tract. de morb. Archeal. §. 17. it. ac præprimis Tr. de Lithias. c. IV. §. 30.*

§. 4. Nobis etiam perfectissimè digestum semen, odor & idea veluti fermentalis seu contagium, quo inficitur & imprægnatur in generatione uterq; receptæ communiter opinioni ultimum vale dicendū & melioris ac probabilioris fortean excogitatione extorquet, quam sequentibus ingeniosissimæ Jatrophiæ dijudicandam relinquimus. Cum per conceptam libidinis imaginationem natura ingenti fermentatione concitetur, fit ut animæ generandi desiderio veluti turgida Archeo quasi generationis executori demandet cum vitali radio totius hominis imaginem: quæ ipsa, dum quandam totius generantis omniumq; ejus partium ideam potentiali quâdam ac chaoticâ veluti spiritualitate (ignoscant sic loquenti Criticorum filii) in se contineat, quendam etiam veluti characterem morborum in generantibus præsentium ex præternaturali generantis infirmitate conceptum necessario semini communicabit per cursum formationis explicandum. Hoc igitur characterismo insignitus Archeus seminalis æque utero contagii formâ attractus, quem aliàs vim *πλαστικὴν* nominare consueverunt, tanquam generationis seu formationis executor & rector seipsum tandem vestit corporali

Gregor. Horst. Præfat. de Anatom. vit. & mort.

sanguinis materni amictu, statimq; veluti perambulat seminis materni latebras omnes, incipit materiam transformare juxta imaginis suæ entelechiam; heic cor locat, ibi cerebrum designat omniaq; membra pro conceptæ ideæ scientiâ fingit ac depingit optimus domicilii sui architectus, quin & ipse jam meticulosas, nunc audaces fœtui communicat impressiones. Quod si itaqve phthificâ exulceratione debilitatus sit pulmo, conceptam etiam hanc insimul debilitatis similitudinem in pulmonum fabricâ molitur. Sic mutos, sic surdos &c. ob deletum quasi & abolitum totaliter horum organorum robur fabricat. Ita etiam arthriticas ob debilitatem articulorum qf. simul generantiû introducit dispositiones &c. Debilitate enim si infirmentur corporis humani partes, facillimo coctionû errore concipiunt & ipsæ fabricantur cruditarum excrementa, jamq; quasi asvetæ hisce æumnis facilius longè in paroxysmos morborum recipiendos prolabuntur. Dicta itaqve facultatum dispositio parilem dum fœtui in generatione imprimit constitutionem, epileptici facillimè subsequuntur tumultus.

§. 5. Naturalium etiam causarum disponentium vicem sustinent inimici siderum aspectus, si Astrologis credere fas est. Nam nobis afferunt læsam à maligno Hni vel ♂tis aspectu, imprimis verò augeri affirmant, si ☉is satellitio tunc stipetur Dæ; forsitan, quod tunc etiam in nativitate ceream Dæ microcosmicæ mutabilitatem horum radiorum malignitate immanè quantum affici credant, præsertim si insimul tunc illustris tenellorum Phœbus hac malignitate debilitetur. Vide sodes *verè Athanasii Kircheri Itinerar. Exstat.* ubi, quid de hac Astrologiâ sentiendum, egregiè disputans tanti Autoris ingenium miraberis.

§. 6. *Non-naturalium* principatum tenent aëris impunitas, victus pravitas & repletio, temporis quoque verni humiditas magnetem epilepticum mirè animantes, de quibus Divus videatur Hippocrates & alii. Ira, terror aliqve affectus animi, dolor, radiorum ☉arium diuturnior ictus, inedia, venæsectio inconueniens non rarò etiam huic malo ansam præbere con-

L.3. aphor. 20.

sive-

severunt, quod non exiguâ spiritus nostros confundendi & ad furiosum hoc certamen excitandi polleant virtute, de quibus & causis præternaturalibus videantur Practicorum Observationes *Fernel. lib. 5. pathol. c. 3. Salmuth. c. 1. obs. 52. it. 84. c. 3. obs. 35. 42. 73. Bartholin. c. 3. hist. anatom. 2. Plater. Obs. Med. l. 1. Galen. l. 5. de loc. affect. c. 5. &c.*

§. 7. Insuper heic etiam quæstio quædam venit enodanda, quomodo nimirum fætidihalitus incensorum cornuum, bituminum &c. excitare possint epilepsiam. Quemadmodum autem occulta de peculiari vaporum dispositione sententia nobis planè exosa est, præterea etiam opinioni illi, quâ exhalationes horum suffituum aut odoriferorum ad cerebrum pervenire ibiq; membranas laceßere creditum fuit, nobilissimis Nobiliss. Dn. Præsidis rationibus permoti ultimam remisimus salutem: Ita cum Antecessore nostro æternâ famâ dignissimo pergimus, & breviter sic respondemus. Fætidihalitus cum aëre attracto in pulmonum & sanguinis domicilium perveniunt, qui dum inibi præsentem facultatem vitalem validè afficiunt, hinc interdum fit syncope & motrix sanguinis subsistit: in illis autem, qui epilepsiæ aliàs sunt obnoxii, ulterius expultrix sanguinis insurgit, taliaq; miasmata quàm ocissimè expellit, ubi insimul ab horû malitiâ irritatur musculorum facultas naturalis, quæ confestim animalem prostermit, & Comitalem sic fabricatur motum. Imò antequam sanguini permisceantur hi vapores s. graveolentium effluvia, facile à fœtoribus istis excitatur facultas naturalis expultrix, quæ in maximè sensibilibus membranis narium stabulatur, unde mox tota in consensum tracta facultas musculorum expultrix incitatur, unde illicò sistitur Epilepsia.

§. 8. Quod tandem attinet illos, qui à solo conspectu epilepticorum in epilepsiam inciderunt, qualia exempla in foeminis Gnôphelius sæpè annotavit: Imò ex visa epilepticâ vaccâ terrefactum illicò hac æumnâ concidisse vidit Magnif. Dn. D. Schneiderus, Præses, Patronus ac Præceptor meus vel priscâ Sol-duriorum lege colendus. Hoc quomodo ex terrore fieri poterit, præcedentia sufficientissimè declarabunt.

Methodum medendi delineat.

§. 1.

TAm fororio in Sophiatriâ vinculo conspirant Contemplatio & Actio, ut sine lucidissimis hisce ocellis nubilus sit sanctæ Meditrinæ vultus & unus protinus langvore enervetur, nisi desideratissimo alterius robore animetur. Hæc prælustria Medicinæ lumina si arcto conjurent connubio, fructuosâ venustate spectant pariter atqve gloriosissimo cum decore adspectantur, adeò in utroque consistit formositatis Medicæ Horizon. Hilari nos, ni fallimur, facie adspexit contemplatio ac felix hinc oriunda ratio; jucundum etiam ac lætum Actionis & Experientiæ jam speramus intuitum. Hæc jucunditas ex accuratâ medendi methodo elucet, cujus splendore illuminari jam desiderat animus. Utrâutem lætissimus est actionis splendor, lucidè si radiat contemplationis Phœbus: sic fulgente genuino morborum genio illicò fulgentissimè nitet optatissimum medelæ lumen: invertite sis consequentiam, & obscurabuntur confestim singula. Stat ergò sententia, occultâ causâ occultari Remedium. Quin hæc etiam genuina mihi videtur ratio, quare plurimorum fermè Medicorum ædes vulgatus personet Epilepticæ incurabilitatis clamor, quod nimirum nescio quâ stultâ ad sublimiora perveniendi desperatione pauci adeò cum Æsculapii dracone pugnare conentur; plurimi verò in centro consentientis Volupiæ cum desidiosis Sirenibus obtorpescere ament. Sed ad lineas nostræ curationis nos vocat pagellarum paucitas, quam genuina medendi methodo jam statuminare pergimus.

§. 2. Dogmatica Methodus ratione curatorix indicationis requirit felicem causæ immediatæ remotionem; respectu præservatorix antecedentium causarum nidum eliminare; vitalis deniqve naturam per convenientia remedia corroborare optimè svadet, ritè tamen observato adhibendi ordine, quem optimè exhibet Nobilissimus D. D. Joh. Theodor. Schenckius acutissimus Salanæ Æsculapius, Præceptor noster plurimum honorandus.

§. 3. Hermetica nihil sibi heic habet antiquius, quàm ut optimæ ac providentissimæ morborum medicatrici naturæ, tanquam primariæ Medicorum magistræ placeat, hanc sub tristi excrementorum aut aliarum molestiarum sarcinâ mirè gementem protinus ab incommoditatis onere liberare atque sic decenti refectiōe ad pristinæ alacritatis studia deducendo sceptri sui, sine cujus majestate morbus Medicinæ obsecundat nullus, reminiscentiâ obsequiosissimâ solitudine gratissimisq; incitamenti injungat. Hic ille celsissimus est Atlas, qui augustum Chymiatriæ cœlum fulcit, à quo unice divinas Jovis Asclepiadæi manus apprehendunt & aliis vel jurato testimonio certissimam hinc Opem pollicentur.

§. 4. Ast quæ nostra in hoc pelago pyxis nautica? quodnam nostrum amusium? cujus aspectus errorum Scyllas heic præternavigare & exoptatum recuperandæ sanitatis cataplum exoptare doceat. Dogmaticam methodum admittimus; sed & Hermeticorum ordinem exosculamur, cum lucente adhibito utriusque sententiæ pharo utraqve in conservandis & restaurandis viribus assudet, cujus meliorem ex genuino utriusque sententiæ sensu depromptam explicationem ipsi futuro certamini reservamus.

§. 5. Blandiamur itaque & in nostrâ æumnâ mirè vacillanti Naturæ, & secundum statuminatam veluti Polycleti statuem illico gravissimam illam fermentationem in ipso paroxysmo generosissimo præcipitante compescamus; extraparoxysmum carbones à deflagratâ quasi minerâ epilepticâ residuos, ut eleganter ad nostram mentem loquitur verè *Aureolus Theophrastus*, excellentissimè renovativo pharmaco eliminemus, animi etiam pathematis probè consideratis. Hoc est lucidum curationis epilepticæ speculum, præfiscini dixerim, optimè depictum, in quod qui sedulo aspiciet, certissimam in benè instituendâ epilepsiæ medelâ ab ægrotantibus promerebitur felicitatis & famam & auctoritatem.

De Curâ in ipso Paroxysmo.

§. 1.

Primam Medentis sollicitudinem statim implorat miseranda & vel lapidi ærumnabilis Epileptici cadentis calamitas, quæ illicò generosissimam gravissimæ fermentationis præcipitationem postulat: Illicò inquam: Non enim heic Medicus sedendo vincit, sed *μὴ δὲν ἀναβαλλόμενος* omnes commoditatis articulos intrepidè in curatione amplectatur oportet, ne irreparabilis opportunitatis jactura ferale afferat miserrimi ægri exitium. Confestim itaque nobilissimis remediis facultatis errantis ἀμείψαται componatur & in viam iterum reducatur.

§. 2. Et heic præprimis elucet, quid distent æra lupinis & quantum præstent Chymiatorum magisteria Galenicorum decoctis: Horum enim nemo heic recordetur, sed ad Hermeticam extemplò confugiat majestatem, hoc est ad potentissimâ Chymix medicamina albis eqvis advolet, quæ spirituosissimâ penetrandi veluti in momento omnia corporis intima pervadendi pollent energiâ, quæ insimul admirandâ felicitate Archeum recreandi, à maligni hujus irruentis veneni larvâ celerimè factâ præcipitatione liberandi, adeoque furibundum Archeum indubitatâ efficacîâ demulcendi, placandi ac consopienti effectissimè præstant: quale inter alia inferius denominanda est Arcanum Caduci, quod ille quàm optimè de Medicinâ meritus tot Arcanorum Monarcha *Paracelsus* fidelissimè docuit, quod aliàs Misturæ simplicis nomine circumferunt Medici, non autem viribus suis ob falsam præparationem castrata, quæ in vulgatis pharmacopoliis prostat: nec illo modo concinnata, quò *Andernacus* pro suâ venditavit omnesque jam fermè Medici illam nescio quâ de causâ concinnare consueverunt, qualem describit *Mæbius*, *Rolfincius*, *Sennertus* & alii: sed uti in ipsis dulcissimis Theophrasti fontibus hauritur limpida, clara & intemerata: de quâ sic scribere magnus hic magni Adepti *Primiscrinius* non

ve-

*Parac. Tom.
VII. in Herb.
Theoph. cap.
de Glo.*

veretur. In dieser Arzenei ist so grosse Krafft zu dieser Kranckheit/dasß ich nicht achten möchte/so es wünschen gülte/ ein bessers zu erdencken: Denn also greift man der Natur in ihr Hertz und in ihre Kräffte / &c. de quo illustri medicamento infra uberius meam sententiam explicandi ansa forsitan dabitur. Hujus efficacissimæ Misturæ Essent. Dti permixtæ statim guttæ quædam pro ætatis ratione in vino malvatico vel Petri Ximetæ cadenti propinentur, quò insimul facultas animalis generoso hoc medicamine illicò excitetur. Qvin & pro lubitu ex classe specificorum in hunc usum optimæ concinnari poterunt formulæ, quæ tamen vel sola in generoso vehiculo assumpta felici Medicum vix deserent effectu.

§. 3. Huic aut simili per os assumpto medicamini si auxiliares Clysteris cujusdam generosi manus porrigantur, optimò sanè epilepticus auxilio à lapsu erigetur: sit tamen, quod jam monitum, non ex vulgari stirpe, sed potius ꝑial. & ꝑial. prosapiâ oriundus, quem si in ipso accessionis sensu seu metu quoque applicare quis velit, nos ipsos etiam desubitò habebit faventes.

§. 4. Exterius commendatissimum nobis ex MSS. Chymicis habemus ol. castorei Sp. Vin. in summam penetrandi energiam diductum, oleum rutæ & balsam. apoplectic. D. D. Michael. Cetera in paroxysmo agenda cum ubivis obvia sint, omnibus etiam vetulis aliàs cognita apponere heic negligimus & ad alterum curationis nostræ punctum accedimus.

CAPUT IIX.

Curam Chirurgicam consulit extra Paroxysmum.

§. 1.

Sic fructus Epilepsiæ decerpimus, jam radix venit amputanda, ne iratum *Helmontii* effatum novo exemplo verificemus. Nil quicquam actum præmio dignum, si epilepticus à lapsu erigatur, si non à recidivâ etiam in posterum liberetur: hunc tamen medendi apicem Scholæ nequaquam tetigerunt. Triplex autem

E

securis

Tract. de Lithias. c. V. §. 9.

securis huic intentioni destinata: Chirurgica, Pharmaceutica & Diætetica, quarum potestates jam investigare operæ utiqve pretium censemus.

§. 2. Vitalem Medicinæ partem esse Chirurgiam *M. A. Severino* utiqve libenter concedimus, utpote, quæ, ubi omnia nonnunquam desperata & conclamata existunt, semper spei & auxilii aliquid affulget. Verùm in præsentī affectu nihil utiqve habere, quod solidam afferat medelam, seriò asseveramus, id quod ex subseqq. manifestissimum erit.

§. 3. **Venæsectio** ut in omni morbo, sic in hoc etiam tam paroxysmo ipso, quam reliquiis ejus exturbandis nobis exorsa valdè & inutilis existit, utpote sine quâ omninò omnium morborum curationes citò, tutò ac jucundè præstari posse cum *Helmontio*, *Cnôphelio* & *Langio* persuasissimī sumus, quam doctrinam nostræ Febr. anatomæ propediem enucleandæ reservamus, Paucis, quod hujus est loci, ejus inutilitatem seqq. significamus: Certè non natat causa epileptica in cruore aut fluctuat ut hæc Venæ apertione aliquid dignum VSionis pretio extrahi possit, sed intimis viscerum vasis infixum est hoc virus epilepticum, nonnunquam planè extra vitalem vasorum sedem stagnat quod non nisi penetrantissimo & amicissimo legato, ut eleganter optima medicamenta vocat *Helmontius*, inveniri & exturbari poterit.

§. 4. In hanc classem meritissimo jure cucurbitarum reponimus quoque infirmitates sive scarificationem, de quibus lubet audire sæpe laudatū *Theophrastum*. Der Rath zu Schröpfen/inquit ille, ist nichts anders als eine Galgenfrist/ist gut Milderung halber/nicht wegen Heilung: Schröpfen hat weder süßes noch saures in ihm als allein/das die Gewohnheit giebt und bringt Item: Schröpfen ist nichts mehr/denn als wenn einer geschwollen ist auff Centner schwer / und du purgirest ihm zehn Pfund davon und ist Morgens wieder wie vor/ &c.

§. 5. Sed quid quæso de Hæmorrhoidum apertione judicandum? per has enim aureas ab incomparabili & aureo effectu sic dictas venulas humorem melancholicum, qui tetras has exha-

*Helm. ubiqz
Cnôphel. Tr.
de Febr. ma-
lign. Lang. in
MSS.*

*in Append.
Tom. V. p. 93.*

exha-

exhalationes epilepsiæ effectrices appositè exhalare aut fovere quibusdam creditur, optimè evacuari posse vel ab ipsâ naturâ, ut putant, edocti asserere non verentur. Verùm ut non discutiam heic loci confusissimam de melancholiâ alibi uberius tractandam opinionem in solis absque dubio medicorum cerebellis genitam: sic utique ab hoste auxilium petere vix satis tutum videtur, cum forsitan postea cum periculo aut ad minimum cum pernicie corporis evidentissimâ ejiciatur, adeoque sic medicus veluti unâ manu panem auxilii afferre videtur, aliâ lapidem exterminii ostendit. Tale etiam judicium desiderant spontaneæ hæmorrhoidum apertiones, quas datâ operâ aperire non tam minus provicuum est, quàm valdè potius detrimentosum, cum illas pro arbitrio non possit iterum claudere, & sanguis præterea ad ea loca confluere & in iis subsistere cum multis symptomatibus possit, sic judicante *Valentin. Henric. Voglero* celebri Juliæ Professore.

Vogler. in Prælect. Antom. ad Vesling. ante trienn. habit.

§. 6. Ad **Cauteria, Fonticulos & Trepanationem** heic accedendum, quidve illa polliceantur in hoc casu, enodandū: Prolixum de illis ineundi discursum prolixitas vetat, laconicè solummodò notandum subjungimus, exquisitam & radicalem epilepsiæ curationem inde qui sibi pollicentur, magnum utique errare errorem: palliativam autem quandam hinc curam melioribus auxiliis destituti qui sibi promittunt, his non adeò refragabimur. Nos libenter clientes nostros ab hisce molestiis liberabimus concludentes hoc *Helmontii* Epiphonemate.

Helm. Tr. de Febb. c. VII. §. 1. & 2.

§. 7. **Venesectiones, Scarificationes, Hæmorrhoidum apertiones, Vesicatoria & id genus alia concurrunt cuncta in cruoris, virium & corporis diminutiones. Stulta subsidia circa corporis superficiem, ubi centralia laborant & obfessa sunt, quibusq; non expeditis ab hoste frustra est ac nocuum, quicquid per ejusmodi simiarum gesticulationes est intentatum.**

Pharmaceuticum commendat fontem;

§. 1.

Vel potius vastissimum Pharmaciae fretum, quod uberrimo ubique suppeditat evacuantium rivos, alterantium fontes & corroborantium spondet flumina, quorum bellissimas Najades jam salutare magnum utique intererit.

*Tom. VI. Cap.
de Glo.*

§. 2. Methodus nostra quid ulterius heic desideret, vel sponte ex præcedentibus clarebit, radicem nimirum, centrum, ac semen (sic vocare lubet cum *Theophrasto*) Caduci exterminandum, quod cum Chirurgica denegarint, præstabunt heic primæ **Evacuantiæ**. Ut astris non meliori consilio resistere possumus, quam materias, in quas agunt, subtrahendo: sic exorbitantes siderum macrocosmicorum furores vix feliciori methodo refrenare poterimus, quam remotione materiæ seu causæ morbificæ, optimè inquit *Theophrastus* jam laudatus.

*Paracels. Tom.
IV. lib. de Ca-
ducis §. 3.*

§. 3. Primas inter hæc media postulant caveas **Lenientia**, quorum copiosam materiam Practicorum monumenta subministrant. Imprimis etiam principium nostræ præservationis non parùm nobilitabunt Clysteria augusti stemmatis encomio clara, qualia sunt cum ☞to Galii & Tinct. Oli balsamica ex Are ejus parata, quorum vicem talia ignorantibus cum croc. metallor. Tinct. Fri, Anodyn. mineral. &c. facta sustinere poterunt, quibus ritè concinnatis recteque adhibitis natura mirum quantum at inordinati hujus motus occasionibus retrahitur.

§. 4. Horum vestigia premere poterunt **Purgantia**, quibus optimâ ratione præparantia cum totâ Dogmaticorum coronâ præmittere consueverunt Medentes. **Præparantia** nimirum vocant, quæ bilem, pituitam & melancholiam (de quibus loquatur nostra Febb. Anatome) ad evacuationem disponunt atque sic humoribus peccantibus, qui mineræ epilepticæ vel nidum vel augmentum præbere solent, viam exterminii præparant.

§. 5. Generosa heic aperientia profunt, quæ masculâ simul fermentandi virtute gaudent, qualia sunt Frea præ-

pri-

primis & ☉ lata, Spir. ☿, Tinct. ☿, Tinct. ☿, ☿ iata, Tinctura
 ☉ is aliàs ob virtutes dicta, Tinctura secreta *Zwölfer*. Sp. aperit.
Penot. Clyffus mineral. Panacea duplicata *Schröderi* &c. Majori
 tamen autoritate heic & alibi Medicum nobilitabit ☉ ☿, vo-
 latilifatum s. Sp. ☉ is ☿, quem si per accuratam investigatio-
 nem perficies, nobilissimum sanè & vix satis laudandum obtine-
 bis medicamentum, quod adinstar generosissimi cosmetici o-
 mnem ex intimis etiam vasorum penetralibus amurcam poten-
 tissimâ celeritate abstergendi, fermentandi optimèq; præcipi-
 tandi energiam evidenter exhibebit. Quorum elogiorum hone-
 stamenta etiam postulat secretissima *Mæbii* Tinctura, quæ in a-
 periendo & fermentando sanè miraculosè quasi prodest, ac jure
 meretur, ut in secretis à paucis ejus possessoribus habeatur: quam
 virtutis nobilitatem non solum ingredientium judiciosâ quâ-
 dam dexteritate compositorum, verum ipsius quoque præpara-
 tionis examen abundè testatur. Horum autem qui compotes
 fieri desperant, præcedenti Tincturâ secretâ *Zwölfer*. & Sp. ☿
 ☉ lat, ritè concinnati vivant contenti, quæ felicissimo illos quo-
 que beabunt eventu. Sp. ☉ li antepilepticus, pueror. *Hartmann*.
 c. Spir. ☐, quem gratiori aliàs titulo Sp. vin. seu ☉. microcosm.
 indigitant, paratus non pigendos quoque utilitatis fructus præ-
 bet, ita ut non immeritò tota Dania ipsum secretè servet.

§. 6. Sequestrato itaq; sic peccantis materiæ vitio, vel
 levi quodam præcipitante postmodum eliminari poterit. O-
 mnium autem optima præcipitantia dicuntur *Schenckio* Pur- *Schenck. in hi-*
 gantia, quæ hanc ob causam utiqve magnifieri debeant, de qua *stor. general.*
 tamen sententiâ ut & vero purgantium usu & selectu alibi tra- *Humor.*
 ctabimus. Nostra quidem methodus ut salvâ aliter sentientium
 autoritate vulgaria pleraque purgantia rejicit, persuasa scilicet,
 sine vulgatis purgationibus omnes morbos feliciter curari pos-
 se, sic heic etiam expurgatis ita primis viis & sequestratis totius *Hoffmann. in*
 corporis impuritatibus per laudatissima jam dicta præparantia *Præsam. Re-*
 hisce quàm optimè carere possumus. Qui tamen sequentibus post *lat. historic.*
 quendam præparantium usum curationem facilitare & accele- *judicii act.*
 rare volet, illum sanè cum *Xenophonte* & *Hoffmanno* cor au- *contra Galen.*
 reum gestare decernam. *antea cit.*

Tom. VII. in
Herb. 66.

§. 7. Tale optimæ farinæ purgans est Hellebor. nig. ritè correct. utpote extract. ejus, præprimis verò ex toto helleboro parata essentia, quæ truncum Epilepsiæ radicitus extirpat: Diese sucht den Grund der Kranckheit [caduci nimirum] und ist der Natur | daß sie kein Körnlein ausläßt im ganzen Leibe / das sie nicht durchgehe / inquit sæpè commendatus Germanorum Podalirius. Nullatenus hæc solummodò ita nudè profiteor, nimiâ, ut solent nonnulli, Theophrasto credulitate fidens, id quod invidi Theonis dentes heic carpere possent: sed maximâ heic cingor autoritate, cujus vel Pythagoricum effatum omnibus dubitabundis sufficiet. Summus nodosæ podagræ domitor *Cvöphelius* sæpissimè summâ cum utilitate hunc epilepticis & aliis exhibuit, adeò ut etiam polypodium solummodò in virtute auctum ob præstantissimum in eo latitans balsamum sæpiùs dixerit, imò propter catholicam detergendi, aperiendi, roborandi ac balsamandi [sic loquitur] excellentiam illum magni Hippocratis arcanum fuisse amicis suis persvaserit, cujus experientiam numerosissima Magnifici D. D. *Michaëlis* praxis utroque pollice, imò toto pectore approbavit.

§. 8. Parem huic aut celeriore si fortè exoptas effectum, ad Emeticum Regale D. D. *Christiani Langii* accedas, quod nil aliud est, quàm Φ ius vitæ virtuosissimis \odot ri & \mathcal{D} ti radiis nobilitatus, qui utiq; potentissimi præcipitantis virtutes miraculosè exeret. Præter illam enim, quâ ex intimis etiam corporis humani labyrinthis viscidissima quoq; excrementa eliminandi præstanter pollere certum est, virtutem, insignem in simul corroborandi efficaciam obtinere asseritur. Imò ipse prælaudatus *Langius in MSS.* unicum in hoc latere feliciter curandæ Epilepsiæ arcanum toties totiesq; expertus candidissimè asseverat. Hanc qui fortean methodi Langianæ felicitatè prudentissimò consiliò imitari intendent prædicto tn. Regali Emetico destituti, illis interim substituendum laudo ritè paratum Φ ium vit. s. tenerrimam nobilissimam stibii prolem, aut ∇ m verâ benedictam vel Oxymel vomitivum felicissimi *Rulandi*, quorum verâ præparationem ex ipsis secretis *Rulandi* clavibus candidè in Comm. sup. Brendel. MSS. explicuit D. D.

D.D. *Michaël*, qui ob insignia merita, quibus tot illustres Medicos sibi tenet obstrictos, utique; vel auream Hippocratis statuam dignus jure censendus venit. Aureos heic etiam effectus spargere poterit ☿ ☿ ii cum ☉ fixo cæruleo concinnatum, alioquin planè incognitum, dulci suâ flavedine ☉ri exactè æmulans colorem, quod ipsum sub Panaceæ ☉ratae ☿ ii titulo secretè communicatū possideo, quæ multiplici virtute abundanter jam satis explevit. Tam verissimum utique; est, quod *Basilius Valentinus* unus ex Alchymiae Primatibus concludit: Tanta latere secreta in ☿ io, ut mortalium nemo tantæ virtutis capax esse queat, aut decenti s. perfectâ investigatione arcanas sibi dotes persecuturus potissit, cum, quò magis hoc indagandi studium fiet persecuturus, eò abstrusiora ac pretiosiora sit inventurus. Hoc sanè Sibyllinum folium utinam omnium Medicorum valvis affigeretur, certissimè cortina Medicorum magis adoraretur. Odi tamen ceu profanum vulgus & arceo ab hisce arcanis, qui veram ex odio plusquam Vatiniano in Chymiam fidelissimam illam Naturæ cultricem laborantes ignorant medicamentorum ☿ ialium præparationem.

§. 9. Tam divites sunt Naturæ thesauri, ut tanquam gratiosum Amalthææ cornu non parvo modio, sed plenissimo sacco inservientes homini gazas ubique; exhibeat: Novo hoc dictum sole illustrent sequentia, quæ hisce prælibatis jam utique; sufficientibus non possunt non suæ benignitatis commoda addere. Diaphoretica nim. excellentiora heic etiam certanter veluti Epileptico nostro ministrant, qualis monetæ nobilissima Chymiae ponia gratâ jucunditate exhibent & præter jam enumerata generosa aperientia ab illustrissimis his Naturæ Proceribus commendantur seqq. ☿ diaphoret. ☿ Philosoph. alb. *Cnöpbel*. s. Ceruss. ☿ ial. Bezoard. miner. ☉ Corn. C. volatil. &c. Bezoard. mineral. simpl. vel compos. cinabr. ☿ ii ad ☿ ialem & ☉ream deductum naturam sit heic nobis instar omnium. Uti enim hoc medicamen ob corroborandæ ac purificandæ energiam Panaceæ titulo jure superbit; sic in Epilepsiâ etiam vel solo vomitorio præmisso omnem morbi nervum totaliter exscindit. Est enim hoc Remedium veluti commendatissimū & tam sanctè servatum ☿ ii Astrum, quod ad universalis medicinæ [sc. quod cum summo fructu in omnibus

mor-

morbis sine discrimine usurpari potest, id quod sub hac notione intelligimus] gloriam jam olim ascendit. Ejusdem quoque commatis propemodum esse videtur Specificum Cephalicum D. Michaëlis, quod in omnibus cordis & capitis affectibus catholicam gnaris exhibet potestatem.

§. 10. Denique immanè quantum mihi arrident talia, quæ naturæ ministerio unicè & amicissimè dicata non modò commendabilem diaphoresin excitant, sed simul etiam quasvis impuritates per ☐m aliaque naturæ placentia emunctoria potentissimè eliminant, quale est toto orbe jam celebratissima Tinct. nephritica ☉ris s. potius ab aureo effectu aurea, quæ *Ammelungio* adscribitur ex filic. ♀ ☉ ☿ io & ☊ a. m. parat. Superius laudata hanc ipsam quoque antecellēs Tinct. *Mebiana* it. Tinct. bezoard. D. D. *Michaëlis* &c. quæ medicinæ ut in omnibus fermè malis ad universalis panaceæ evlogium assurgunt, sic heic etiā deprædicatâ virtute excellentissimè præstabunt. Spirit. antiqvart. ex ☊ a. m. heic denique laudari meretur, qui præter heroicam vim diaphoreticam [*Cnōpheli*us ejus gt. vj. militibus solo in plateis pallio tectis egregium movisse sudorem asserit] præstantissimâ quoque per ☐rios ductus exturbandi efficaciam est nobilissimus adeò ut quosdam hunc spiritum Panaceæ loco usurpare referat D. D. *Michaël* in *Not. ad Chym. Rolf. I. A. F. R. MSS.*

§. 11. Agmen heic claudere poterunt particulares Evacuationes, Errhina nim. & Apophlegmatismi, quorum formulas in Practicorū monumentis evolvere præstat: Nos cum præcedentibus stipato planè inutilia sint, horum materiam decreto prolubio jam omittimus. CAP. X.

Vitali refectione natura succurrit.

§. 1.

Tom. IV. Lib. de Caduc. p. 318 §. 1. **P**lâ profectò appellatione Medicina misericordia divini amoris *Paracelso* audit; ejusque legatos à Deo executores optimè dici Medentes eleganti ratiocinio deducit idem. Cœlestissimum a. hujus misericordiæ Palladium si ulla celebrant medicamina, certè toti naturæ clangentibus lituis clarissimè ebuccinant membrorum Corroborantia seu Specifica, ubi singula Naturæ regna

gna chaoticâ suâ partium humanarum imagine naturæ domino homini famulantur.

§. 2. Nolitote à rarâ hac notione abstergeri, cujus penicillo specificarum virium causas adumbrare cum *Theophrasto* placuit: Ut enim has non ab elementorum mistione [eo modo, quo communiter fieri dicitur] sed à specificâ & dotali rebus supernè instillatâ spiritualitate descendere Hermeticis per experimentalem physicam, cui omnes rationes jure obediunt, certissimè constat; sic spirituales seu potentiales quoque repræsentare veluti membrorum ideam cur non explicationis & illustrationis ergò cum *Paracelso* dicemus.

Parac. Tom. II. Lab. Medic. C. X. p. 234.

§. 3. Secretiorem hujus sympathiæ ac dotalis veluti symboli, quo singula *in naturâ rerum nobilissimâ harmoniâ* conspirant, rationem heic etiam ex priscorum ac recentiorum Hermeticâ, sive sagaci Philosophia adjungere ob mirâ rarâ hujus scientiæ excellentiam forsitan juvabit. Septem nim. planetarum spiritus in rerum universalitate maximò indagine veniunt considerandi, qui, tamet si astralibus suis veluti in æthere characteribus gloriosissimam Dei majestatem indefinenter enarrent, sublunarium tamen saluti quasi unice invigilantes continua spirituum effluvia tum in miraculosissimum, quod perambulant, terræ centrum, tum omnium regnorum trigam incessabili favore jaculantur. Hoc est benedictum Dianæ Hermeticæ lavacrum, cujus balsamico nectare tota sitibundæ naturæ ariditas tanquâ desideratissimo poculo jugiter irroratur ac intimè reficitur. Hoc est stupendum Philosophiæ Hermeticæ mysterium, quod dimidiatis ac fractis solummodò verbis insinuare, adeoq; aquilam illam s. divinum universitatis Archeum omnis perfectionis parentem scientiæ filiis commendare Philosophi consueverunt, sine cujus cognitione totius Physicæ splendor plusquam Gimmeriis sepelitur tenebris. Hinc præprimis imperscrutabilis Divinæ sapientiæ immensitas elucescit, quæ horum spirituum virtuosas digestionem in toto creaturarum ambitu mirandâ jucunditate amatoribus suis manifestat accurato per diversos Hni, & vis &c. genios ordine usque in perfectam ac destinatam dominantis spiritus exaltationem continuò aspirantes. Minerale regnum hoc illustret exemplo: Stillant in terræ centrum rorantes Planeta-

netarum benignitates humidum rerum radicale seu spirituum suorum vapores, (spiritum mundi vocamus) qui in centri concavitate commixti per terræ poros sibi sublimatione elewantur & pro exuberantis planetarii spiritus dominio successivè jam in ☉is & ♃æ circulantur perfectionem, jam in ♄ni & vis ♂ &c. digestionem remanentes in diversa mineralia congelantur. Per hanc naturam, loquor cum re & nomine *Athanasio Kirchero* acutissimo nostræ ætatis Physico, quæ est Ars Dei & Spiritus universorum seu anima mundi, omnia aptè connectuntur & per motum in tantam harmoniam concinnantur, ut unum sine altero absque totius dissolutione esse non possit. Atque hæc est vera illa catena heracleotica ex ultimis cælorum confiniis in ultima mundi corpora demissa, ex qua si vel unum anulum aut globum separares, totum utpote solutâ compage concidere necesse foret. Sic nimirum corpora mundana quantumvis remota per occultam tamen proportionem hominibusq; incognitam connexionem cum omnibus ac singulis consonant. Hinc hauritur, quid sit Ens Astrale omnia vivificans, nobilissimus astrorum odor, vapor seu sudor, quo utilius quid non datur Medico inquirere aut cognoscere, quod *Theophrastus* tam sæpissimè ac fidelissimè inculcavit. Inde claret, quid sit Magnale magnum (à Paracelso hoc petiit nomen) *Helmontii* & spiritus universi, omnis sympathiæ ac dispathiæ leno & confabulator. Nil nimirum aliud sunt, quàm mirandæ rorantis cæli influentiæ, per quas in omnibus elegans universitatis typus delitescit & unumquodque cælo suo seu quintâ essentiâ lucidissimè splendet; seu, si malumus cum *Helmontio*, quarum auxilio omnia naturalia in ente seminali continent firmamentum particulare, ratione cujus symbolizant superiora cum inferis lege amicitiae ac philantiae. Sic exempli loco tota naturæ majestas in homine miraculosissimâ Dei prudentiâ veluti depicta conspicitur. ☉em macrocosmi cor, ♃am cerebrum, ♄ium pulmones, ♄num splen &c. in minori mundo repræsentant, ut etiam ☉ macrocosmi, cor microcosmi, ♃a cerebrum &c. vel in aliis naturæ regnis cordialia cor & ☉em, splenetica splenem & ♄num &c. ob spirituum planetariorum, quibuscum quasi inter se *Helmontianâ* phrasi confabulantur, exhibent. Hic est ille sublimis ac abditus naturæ concentus, hæc jucundissimâ concordantis intimè orbis harmoniâ de-

Kirch. Itiner. Ecstat. I. Dialog. II. cap. IV. p. m. 399.

Paracels. Tom. I. Tr. de Ent. Astr. c. 6. 8. &c. Helm. de magnet. vuln. Curat. §. 151. l. c. §. 60. &c.

num superius est sicuti inferius, ac inferius sicuti superius. Sic habeas, Lector faventissime, sinceram totius Hermeticae Philosophicae Epitomen nullibi tam claro aliàs compendio concinnatam, quam ex ipsissimis Classicorum fontibus improbissimo labore à me exantlatam candidissimè aperire volui, quorum uberiores declarationem haurire poteris ex *Sendivog. in Nov. Lumin. Chymic. Paracelso in omnibus ejus Tom. Vision. Physic. Natural. rotund. Cabalist. & adhuc florente Filio Sendivogii in Sudo suo*, utpote in quibus exoptatum veritatis philosophicae jubar splendidissimè coruscat: item *Combach. in Phys. Cap. de Mund. Helmont. de magnet. Vuln. Curat. §. 69. & 151. Jd. tract. Vac. Natur. §. 19. Comen. in eleg. Physic. Christian. Petr. Johann. Fabr. in omnib. ejus monument. præprimis v. Pallad. Spagyr. & Panchymic. ubi de Lap. Philos. maximè quidem errat*, ast de spir. mund. elegantissimè loquitur. Excellentissimus *D. D. Hauptmann. Tractat. de Viticult. error. & Therm. Wolckensteinens. Christian. Lang. Disput. judiciosiss. de Elix. propriet. & in MSS. Animadvers. pass.* præprimis verò illud Orb. Miraculum *Athanas. Kircher. in Itin. Extat. & pretiosiss. Mund. Subterranean. præprimis autem Itin. II. Dial. II. Cap. III. p. m. 581. 582. 583. 584. imò ubique in cit. lib.* Videtur enim hic Vir ipsam crysolithinam sapientiae lympham in ecstasi suâ ex aureo Mercurii oceano hausisse [ut ipse hanc & ali globo virtutem adscripsit.]

Itin. I. Dial. I. C. IV. p. m. 159.

§. 4. Hâc præsuppositâ Syzigiâ, ut propius ad rem redeam, omnia, quæ in tribus Naturæ Classibus benignis Dæ spiritibus turgent, Dæ microcosmicæ cerebri, seu potius facultatis animalis esse patrociniū, necessariâ, ut & in aliis, diductione probant, non quidem, quod soli cerebro profint, sed quod principali respectu hoc tueantur & intueantur. Plurima quidem, quod haut negamus, ex compendiosâ hac relatione alicui suboriri possunt dubia, quæ tamen ob prolixitatem heic neglecta tum ipsi conflictui, quàm alii tempori reservamus: cum omnia hæc defendere nec locus, nec tempus, nec animus aut ingenium jubeant.

§. 5. Differendo itaq; non auferendo tantæ doctrinæ prolixitatem heic ad Epileptica Vegetabilia accedimus, quid luminarium potentia in illis polleant inquisituri. Pæonia in exaltatione collecta, lilium convall. Daria, squammaria, rosmarin. tilia heic præprimis suas exponunt dotes, si in astrorum præparata existunt spiritualitate, hoc

Theoph. Tom. II. Paragran. Tr. III. de Alchym. p. m. 62.

est, in Tincturas & spiritus arte spagyricâ propriâ nimirum solvente clave [quem modum inter arcana reservant sublimiores Chymici] per fermentationem exaltantur. Plura vid. in Practic. celebr. libr. quorum optima optimè ingrediuntur laudatissimum Elix. Cephalic. D. D. *Michaëlis*. Ultimò tamen heic revelabo raritatis ac nobilitatis elogio famigeratissimum Arcanum, oleum nempe Heraclinum Rulandinum, non spurium, quod ubivis reperitur, sed ex ipsis secretis *Rulandi* Clavibus depromptum, quod publicam hætenus nondum adspexit lucem. Ipsa mihi communicata verba sincerè boni publici ergò huc transcribam. Lignum Heraclinum est lignum coryli sed balsamico tempore collectum [alio tempore collect. foetet ejus oleum, & virtute verâ destituitur NB.] nempe quando Da versatur in sign. ☿ & quidem die ♀ ris id quod sit singulis annis bis vel ter ante ort. ☉ is, da sollen die jungen Haselstauden von ein oder zwey Jahren abgehauen/ und in umbrâ wohl siccirt werden / dann in Stückerlein etwan Fingers dicke zerhauen und in cucurbitâ terr. inversa per descens. Δ e. circular. ausgetrieben vel etiam per Retort. sic exit ∇ & ol. crassum. ∇ cum ∇ til. in Epil. quoq; commodè usurpatur; ol. verò foetens miscetur cum aliquo Cap. mort. in sip. utpot. ☿ r. l. c. Ciner. destill. & sic per balneum siccum rectificatur, sic exit ol. aurei coloris & grati odoris toties à Rulando decantatum. Conf. *Annot. D. D. Michaël ad Brendel. MSS. p. m. 36. Brendel.* n. falsò lign. qvajak. substituit, quod improbat laudatus Autor.

§. 6. Ad animale[m] mundani Pharmacopolii classẽ jam progredior, ex quâ hæc probatissima erudito Lectori offero. Sp. sangv. humani aut cervin. heic ob ☉ volatilis copiam balsamicâ virtute spiritus nostros placandi, excitandi, ac corroborandi præstantiâ efficaci polleat, hinc meliori sanè consilio & successu quam ex cranio parata medicamina in caduco proderunt.

§. 7. Virtuosisissimam tamen horum omnium efficaciam longè antecellit mineralium magnificentia, in quorum veluti lucentibus speculis adhuc typus quidam prioris immortalitatis residuus mansit, & hætenus modo imperceptibili nedum communicantur ejusmodi specula, sed & suscipiuntur libenter ab Archeo, adeò ut heic immortalitatis primævæ folia ac arboris vitalis frondes veluti adhuc conspici non sine ratione dixerit graviss. Theologus *Osiander*, [in Panegyri. quod Doctor. à Gerhard. de Panacea consignat.]

Cum

Von der
grossen
Welt. A.
potheke
vid. Para.
in Labyr.
Med. c. 7.
p. 220. T. II.
elegant.
different.

Helm. Tr.
in verb.
herb. Gl.
pid. p. 462.

Cū enim in illa tota naturæ vis centralis per aliquot prius secula prodigaliter suum profuderit thesaurum, utiq; ritè parata ineffabiles corroborandi virtutes in corpore nostro explicabunt, ac incorruptibili, quo lucent, splendore, luminosos membrorū præfides irradiare adeoque vitam in ipso vitæ fonte illuminare atqve defendere poterunt.

§. 8. Omnium aut. primas merentur orchestras ☉rum & ☿tum potabile seu essent. & ol. ☿ti ut & ☉ri decenter ac legitimè paratum, de quibus omninò certissimum est, quod ob ingens puritatis ac claritatis decus, quò excellentissimè nitent, omnes microcosmi tenebras vitali splendore illustrare, exorbitantem Naturæ effervescentiam maximum conatu componere, atqve irruentibus spirituum excrementitiorum hostilitatibus benignissimi ad instar fideris effectissimè depurare ac defendere possint. Ast ubi haurienda illa secretissima philosophici fluminis unda? ubi inveniendus ille benedictus Sophorum ☿ius seu menstruum universale, quod in hanc, ut sic loquar, activitatis sphaeram congelatum. ☿ti & ☉ri rigorem translocare aptum natum erit. Frugibus itaq; negatis glandibus vesci cogimur, aliis nempe interim utendum erit, quæ illum coelestis ☿æ & ☉is splendorem haut obscuris quoq; de se spargunt radiis. Nos heic laudamus illam ☿ti essentiam, quæ Sp. ☉li philosophico (qui ipse in hisce epilepticis mirè prodest) sed summè rectificato ab accuratioribus Chymicis præparatur. Nobis innotuit etiam per multam indagacionem nobilissimum aliquod mineralis prosapiæ menstruum, quod ut primum ens seu spiritualem metallorum essentiam mirè copiosam in se continet, sic congelatum etiā ☿æ & ☉ri corpus in sublimem absq; dubio exaltat essentiam, quæ sanè, si non ipsi philosophico acumine concinnatæ paria facit, proxima ejus insequetur vestigia: Vivum Saturnum hujus esse materiam hoc loco manifestasse sufficiat.

§. 9. Munificentissimum ☿ris sidus heic quoque aspiciendum veniet, cujus etiam radii, quicquid etiam alii ogganniant, divinitus quasi cerebri functiones illuminant, quod *Basilius Valentinus ac Theophrastus* uberrimè insinuarunt. Sed unde, quæris, tanta pollicetur compactus ☿ris terrestris globus? Ab ipsis quoq; dicimus ac defendimus hæc provenire siderum influentiis, hujus metallicæ viriditatis parietibus; quæ cum non adeò rigidis stet coacta vinculis, citius virtuosissimæ suæ

Spargit, & admoto splendet ceu sidere Lunæ.

Talia autem sunt præprimis ex Olo Qris seu communi quoque calchanto ritè parata medicamenta, quæ omnia corporis intima pervadere, purificare, omniaq; ejus principalia membra gratissimo nectare poterunt irrorare. Passim eqvidem ejus prostant præparationes; verum abditæ satis, quæ sublimiorem quendam parandi modum spirant. Candor, si non quid aliud, ut ubique nos nobilitet, sincerè illa tradimus electumq; illorum pro virili publicamus. Omnia nimirum superant Sp. Oli Qris vel Are ex Qre elicitum vel acet. dest. ex Vir. ær. parat. qui, si post rectificationem spiritu aliquo epileptico utpote ceras. nigr. aut radic. pœon. per fermentat. &c. circuletur & intimius uniatur, vix celebrandas satis afferet in hoc casu suppetias. Divinitus etiam heic prodest Arcanum Cephalicum D.D. *Cnôpheli*, quod qui parare noverit, is de secreto epileptico jure gloriari poterit: ex omnibus autem Oli partibus in subrubeum pulverem fixatis paratur. Spir. Areus volatil. Oli etiam summè heic commendatur sed aliis permixtus, quod mirè Areus , quo admodum odorantis nares ferit, ejusdem odor statim insinuare videtur: non autem ex calcinato Olo , sed ex viridi præprimis nativo adhuc destillari debet, cujus tamen minimus proventus: vix Zij ejus ex integr. decem Oli Ungaric. opt. H quondam accepi, Vid. de ill. *Furnos philosoph. Glauber.* Imprimis vero omnium optimum heic est Arcanum Caduci, cujus supra etiam ex *Pamcelso* mentionem injeci de cujus virtute hoc esto præludium. Alles das/so da hinnehmen sol Caducum, das muß einen subtilen/ scharffen durchgängigen Geist in ihm haben/und alsdenn im selbigen ist die Krafft den ganzen Leib zu durchsuchen und nichts aufzulassen. Mit demselbigen Suchen wird die Kranckheit auch gefunden an dem Ortz / da sie liegt: den eigendlich mag es niemand wissen/wie oder wo sein Sitz ist/sein centrum od periodus, von dem es außgehet. *Et paulò post:* Dieses Arcanum wirds wol finden/ wie die Sonne den Kreis der Welt, dz sol man allein handeln lassē. Basis a. hujus nō est Sp. theriac. sed hic ipse Sp. Vin. exaltat^o Oli Spir. cui ob maj^o penetradi robur additur Sp. Fac ther. camph. hâc proportionē, ut sumat. Sp. Oli laudat. Zij Sp. Fac Zv . & Zj . Sp. theria. camphor. ziii . & Zß . Sp. Fri , inquit *Theophrastus*, sol genommen werde der dritte theil/ Aq. ther. der fünfte theil gegen dem Sp. Oli , Mirandum sane

Theophr.
Tom. VII.
de Olo .

fane hanc proportionem à nemine Medicorum observatam & ita simpliciter erranti *Andernaco* hactenus creditum fuisse, cum tamen hæc maximè omnium vulgatæ proportioni sit contraria. Sic nimirum solet credula errorum humilitas nobilium medicaminum profapiam inficere ac deturbare interdum, quæ augustissimum quoque hujus medicamenti stemma dehonestavit, id quod publico effatu heic declarandum fuit. Aliis itaque usibus destinetur Mistura simplex, quos bonâ fide etiam commodè parata in multis affectibus explere poterit: mihi tamen ex eodem fundamento promanantē famigeratissimā *D. D. Michaelis* Tinct. Bezoardicam hanc plurimis anteire parasangis certissimè constat. In Epilepsiâ verò in posterum adhibenda venit hisce spp. nobilitata volatilis ☉li essentia, quæ per totum penetrat omnes corporis semitas, ut nil relinquat intentatum, adeoque unico medio caducum everrat, & (non offendant nos hæc locutiones) quicquid immediatè in corporis latebris alicubi sedem fixit, ut *Helmont.* loquitur. Potissimū autem heic laudantur tam à *Theophrasto*, quàm aliis sublimioris Chymiatricæ Mystis ☉li spir. commendatus aut aliâ ratione illustratus in dulcem redactus essentiam, quæ utique potētiori longè energiâ virtutes membrorum recreabit, ac veluti præpotens quoddam astrum sanguinis intima cum miro totius naturæ jubilo peragrabit ac purificabit. Si quis artificiosè magnetico aucupio aviculam Hermetis s. Spiritum universalem mundi, quem appositè magnus *Kircherus* entelechiâ mundi indigitavit, capere, cum ☉lo philosophicè calcinare ac in astralem & dulcem tandem essentiam exaltare excogitabit: mirandum is obtinebit medicamen, sub quo veluti novo vere tota hominis virtus egregiè regerminabit & ad cœlestē quasi temperiem summā potentiâ exaltabitur. Verum sibi reservare cupiunt hunc modum Chymicæ Primicerii, quamobrem & nobis cephalicam hanc ☉li astralis mannam e vulgare non licet. Id enim Chymia præ ceteris disciplinis semper servavit singulare, ne rosæ ante porcos spargantur. Scripta namque Hermeticorum sunt exhortationum loco, ut quisque propriis perficiat laboribus, quantum sibi supernè indultum fuerit. Hic cœlestis ☉lata Dianæ liquor sublime *Hobenheimensis* multorumque idem expertorum pronunciatum verificat: quartam nimirum Pharmacopolii partem in ☉lo (quod alibi anagrammaticè sub multivori &c. nomine occultavit & commendavit) latere: stupendas in ☉lo latere virtutes; coctam ejus

*Helm. Tr.
Asthm. &
Tuss. §. 40.*

*Theoph.
Tom. II.
Defen. III.
p. m. 171.*

*Kirch. It.
Exstut. It.
II. Dial. II.
cap. III. p.
m. 381.
Helmont.
Tract. Pueril. Humo-
rist. Vind.
§. 5.*

Pet. Job,
Fab. in
Pallad.
Spagyr.
cap. XV.
p. 217.
Theoph.
Tom. IV.
Method.
II. de cur.
morb. a-
ment.

eius dulcedinem divinum præbere medicamen: in ☉lo latitare spiritali ☉ri naturam, ☉ri propemodum excellentiam superantem, aureum hunc ☉li spiritum ritè paratum vix aut parum ☉ro cedere potabili, solumq; sufficere curando caduco: ☉lum omnium in se mineralium energiam continere, ☉☉li philosophicè calcinatum excellentem in se continere panaceam non sine causâ pro lapidis philosophici materiâ à nonnullis venditatum, quod amico cuidam dixit nunquam dignè celebrandus Cnôphelius. Ubi tamen nemini erroneæ hæ conclusiones in mentem veniant, ac si ☉lum universalem materiæ philosophicæ majestatem in se foveret, ac si commendatissim⁹ ille Sendivogii chalybs seu magnes in calchato delitesceret, qui ex radiis ☉is & ☿æ attractum illum tot philosophis quæsitū occultaret thesaurum, eò quod spiritus ac essentiam ☉ri in se continere fuerit affirmatum. Mirabilis quidem est ☉li ros & laudabilis, hujus tamen catholicæ benignitatis efficaciam ab ipso qui petet, repulsam certissimam feret. Longè alia multumq; excellentior est philosophica nympha ac lympa, longè etiam occultior & magis incognita, nondum in triumphali curru cum ☉lo aut ☿io circumvecta, quod illustris mihi nuper dicebat Philosophus.

§. 10. Fermè heic oblitus fuisset ☿ii, cujus excellentissimæ mineræ commodè jam recordor, hanc solam integrum in se pharmacopolium continere constantissimè assevero. Nobilissimum ejus ☿ seu Tinct. ☉rea totam sanguinis massam à crassis, putridis ac impetuosâ fermentatione sævientibus humoribus & omni impuritate strenuè purificat, adeoq; totam naturam, cujus veluti gazophylacium est sanguis, singula principalia membra & sic etiam musculos & cerebrum præstantissimè restaurat eorumq; pathemata funditus placat. Laudari heic meretur cinabar. ☿ii, præprimis verò *Helmontii* inde cum Sp. ☉li ☿ris concinnatum pharmacum. Dulcedinem ☿ii miris modis commendat in Caduco *Paracelsus*, quæ tamen vix sine universali solvente Alcahest poterit parari. Perspectum mihi cum aliis nonnullis est secretum quoddam ☿ii ol. quod mirâ jucunditate in præparatione suâ ascendit instar folior. ☉ri, id cum egregiâ purificandi, singulasq; membrorum virtutes singulari felicitate renovandi præstantiâ nobis sit commendatissimum: heic jure etiam commendatur, cujus vi-

cem

cem quodammodò adimplere poterit liquor § ii, quod malè immaturum liquorem Alcahest appellant, à *Rolfincio* descriptus. Tinct. § ii vera heic etiam laudes postulat, quam ritè parari posse multi sine ullo judicio negant, quam ipsam etiam optimo ac omni corrosivitatì tyrannide carente menstruo præparavit supra laudatus nunquam satis laudandus *D. Langius*, ejusque amicissimus *Augustus Hauptmannus* excellentissimus Sophiater. Nos interim contenti vivimus Tinct. § ii *Zwölferian.* ex vitr. § ii c. Sp. crystall. Vir. ær. aut etiam acet. mineræ proprio nimirum menstruo extractâ, quarum prima celebrandas jure meretur dotes; ultima ob sublimiorem parandi modum non poterit non omnibus esse acceptissima.

§. II. Satis jam, ni fallor, luxerunt fulgentissima cœli Hermetici sidera, ut, quantoperè fuget lucidissimus horum claror vulgarium remediorum tenebras, nulli non clarissimè luceat. Rimare interim non solum L. B. sed mirare etiam tam illustrissimè splendidam almæ Chymicæ lucernam hodiè fulgere tantoq; Phœbo collustrare Jatroso-phos cum insigni ob id júbilo ægrotantium strata accedentes, imò & optimâ recuperandæ sanitatis fiducia ac singulari autoritate illorum thalamis exeuntes. Attamen! sidera hæc solummodò fuerunt, hoc est à sole suo omne, quo clarent, lumen mutuantia, jam solem ipsū aspicere lubet, ejus pulcerrimum decus in his non obscurè scintillavit, solem nempe Sophorum, lucidissimum illud totius naturæ naturantis ac naturatæ, liceat sic loqui, speculum, de cujus monarchicâ dominatione si ob raritatem quædam spargere incipiam, fortean delectaberis, & nostrum utilia dulcibus miscendi studium commendabis.

CAPUT XI.

De Lapide & Menstruo philosophorum balbutire tentat.

§. I.

TAm pauci in centro ac culmine mysteriorum ex magno naturæ libro depromptorum versari amant, ut nesciam sanè, quo fatò sublimia Chymicæ tam perperam ludibrio haberi ac pro fabulis nugamentisq; æstimari communiter soleant: verba sunt Medici cujusdam æternâ famâ dignissimi, quorum thyrso omnium illustrium ingeniorum tentamenta percutere & ad celsissimum Philosophiæ Hermetice

D. Christ. Lang. in Animad. cit. MSS. cap. 44. §. 16.

meticæ Olympum invitare artis filios voluit. Quæ Eia / nos etiam sequere paulisper infimas ejus scalas perreptantes, aspice solummodò miraculosam ipsius venustatem, si ascendere non datur, imò plus ultra tende & infirmitatem nostram, ob quam heic contempti sumus, reformidare noli: Alit natura sit Ariadne tua, quæ nisi filo suo te juvet, procul esto ab hoc labyrintho, nunquam faventis Atalantæ osculo frueris. Tali nos semitâ præimus, quam nimis senticosam si fatearis, infirmitatis plura denegantis nomine nos excusatos habe, nondum enim ipsi heic ire possumus, sed ad serperastra Philosophorum gressum adhuc nobis formamus.

§. 2. Unica (sic balbutimus in hisce magnalibus,) non genere solummodò sed & numero datur materia in totâ naturæ universitate, quæ tantam lapidis philosophici gazam copiosissimè in se continet, quam tamen pro vario conceptu jam duplicem ob ☿ & ♀ um, jam triplicem ob ☉ ☿ & ♀, nunc quadruplicem ob elementa, jam quintâ appellant cœlestis prosapiæ causâ essentiam, quæ tamen undiquaque tam conformis est temperiei ac fortissimæ compositionis, ut in diversas partes dispescere eam sit impossibile. Hoc est illud pretiosissimum naturæ margaritum, circa quod numerosissima semper fuit Chymicorum industria: cujus arcani inveniendi ardor tot arcana Medicinæ aperuit, ut pulchrè loquatur Magnus Sendivogius: *Nos dum lapidem quærimus, alia invenimus, & nisi natura suum in eo jus teneret, vix aberraremus.* Hoc arcanissimum cimelium est ille Sophiae Hermeticæ Microcosmus ac veluti quoddam orbis centrum, in quo omnium elementorum nucleus, omnium astrorum vires adeoq; universa Naturæ majestas mirè magnetico quodam confluxu conspiravit. Hic Philosophicus ♀ est illud primitivum corpus metallicum, materia vilissima & ob valorem fermè triobolaris, ob virtutes inæstimabilis, ob exactissimam veluti ad pondus temperiem dulcissima, ob turgens tingentis metallici ignis fulgur penetrantissima, electrum minerale immaturum seu viva metallorum omnium in suâ viriditate coruscans arbor, quæ floribus argenteis & ☉reis tam elegantissimè viret, ut nihil magis desideret, quàm ut convenienti auxilio ab imperfectionis cruditate liberata ad summum maturitatis gradum deducatur. Cum enim surculus sit ac efflorescentia planetarum terrestrium, quæ in

cru-

crudâ suâ immaturitate haud paucos in pediculo imperfectorum metallorum contineat colores præparatione usq; ad purpureum carbunculum redigendos, necesse utiq; est, ut naturali veluti fomento caloris in phialâ Spiritus ejus tingentes ab imaturâ hâc cruditate liberati concentrentur perq; colorum nigri, viridis, cinerei, candidi, flavi, subrubentis, rubei diversitates tandem ad purpuratum vitri splendidissimi decus diuturnâ hâc & naturalissimâ circulatione exaltentur. Naturalissimâ inquam, cum in montium cavernis eâdem quoque methodo metallorum diversitates ac potissimum \odot rû â magno naturæ Archeo coquantur ac sublimentur, ubi spiritus planetarii \odot rium copiâ exuberantes in terræ concavitate permixti tamdiu in montium poris circulantur, donec omni imperfectorum metallorum excrementitio $\ddot{\text{S}}$ re sequestrato in purissimum corpus \odot reum concrecant. Unde naturam ipsam ob summum hoc imitandi studium appellant Alchymiam, cum ea pari viâ talem ex montium centro eliciat materiam, quam natura paulisper solummodo congelavit, atq; sic his ipsis metallicis \mathcal{D} teis & \odot reis spiritibus aliquâ tamen adhuc imperfectorum metallorum impuritate separandâ obscuratis ditavit, quam postea etiam ab hac $\ddot{\text{A}}$ reitate sequestrantes usq; in destinatum â naturâ & naturæ magnifico Autore perfectionis supremæ, quam natura sola nunquam perficere potuisset, finem, hoc est, unico gradu \odot ri perfectionem transcendentem Augusto sanè & incomparabili consilio, angelico potius & divino, quàm humano conatu perducere allaborant. Hoc est illud seminis metallici fundamentum, hic est Magisterii Philosophorum benedicti Processus, quem qui indagare, invenire & ex aptâ philosophis postulatâ magnesiâ elicere valebunt, certè singulari quodam cœli favore nati, peculiariq; Divinæ misericordiæ gratiâ ditati jure creduntur. Et sic habes compendiosissimè depictum totum ineffabilis hujus Panaceæ Paradisum veluti in speculo repræsentatum, cujus flosculos ex optimorum Philosophorum viretis heic intertexere placuit. Tu evolve jam antea citatos, singula etiam verba inibi reperies.

§. 3. Pergo ulterius in hoc arcanorum antro & ad Universale menstruum accedo, quod virtute & raritate lapidis dicti latus premit. Hoc si non ipsam Philosophorum materiam desiderat, certè pro-

pinquissimè ipsius insequetur vestigia. Tantam enim cum in tria regna habeat potestatem omnia radicaliter ac centraliter pervadendi, aperiendi inq̃vè sidera sua veluti exaltandi, certissimè etiam universæ naturæ dotes confertim contineat necessum est, unde etiam universalis titulum meruit. Amabile pariter ac utile heic esset profundius in Naturæ sanctuarium descendere, hunc crystallos ex ☉ & ♀, illum ☾ ex pluviis, hunc ☊ ex aër. alium ☿ ex rore, quendam ☿ium ex nivibus &c. in omnibus tamen semen mundi seu universalem ejus spiritum judiciosissimâ industriâ elicientes jucundissimo spectaculo admirari, nisi Colophon jamjam discursui nostro esset imponendus. Constitueram antea loco Disputationis inauguralis hanc discutere sententiâ, quæ insimul veram metallorū generationem, veram principiorum chymicorum &c. doctrinam etiam poscit: verum ob molestias quasdam hunc conatum sufflaminantes alii tempori hoc illustre Thema dicare coactus fui: Placebit itaque hic laconismus, donec Asiaticè tibi satisfacere possim.

§. 4. **Lapis** nempe seu magisterium Philosophorum nihil aliud est quàm spirituosissima metallorum Tinctura & primum ☉ Ens ex immaturâ metallorum radice enucleatum & appositâ operandi solertiâ in supremam fixitatem diductum, quod perfectissimâ suâ essentiâ volatili adhuc ☿ & ♀ ☉, ☿, & ☿bum ☿ti colore suavissimè vestit fugaci tamen & ignem recusante, fixatum autem fixatâ etiam metamorphosi felicissimè imperfectitudinem dictorum metallorum transmutat, omniumq; naturæ regnorum infirmitates ad plusquam Solare temperamentum mirando successu exaltat. **Solvens** autem **catholicum** in spirituali hac naturâ permanens Spiritibus suis metallicis, quibus quàm copiosissimè turgēt, facillimè, & instar aquæ calidæ glaciem, rigida metallorum utpote ipsi consanguineorū corpora in suam hoc est primam materiam (quâ, antequam congelarentur, in spirituosâ volatilitate montium cavernas peragrabant,) reducere, adeoque in irreducibiles essentias transformare quàm suavissimè poterit, quod ipsum unicuique certè patebit, cui ex fundamento menstruorum genius, quorum quodlibet mixtum proprio gaudet, innotuit. In superiori nimirum planetarum Sphærâ scaturit benedicta philosophici fontis vena, in virtuosissimo ☿ ninæ viriditatis Oceano virginèū Dianæ Hermetice lac occultatur, unde celestissimum omnia aliàs

aliàs naturæ regna reficiens nectar exsugendum venit; cuius qvî majestatem ineffabilem ignorat, certò is ne rosarum aut violarum essentiam eliciendi rationem funditus callet, nec dignus, qvî informetur, nec dignus, qvî arcana naturæ scrutetur.

§. 5. Atq; hæc demum est Medicinæ Adeptæ, ut vocant, excellentia; in hisce arcanis vertitur nobilissimus ipsius cardo, non autem in ductuum lacteorum aut circulationis inventionæ, quod ridiculè satis sibi persuasit quidam Medicinæ Licentiatus, cuius nomen heic libenter reticeo, ne laureolam in mustaceo quærere videar. Hæc, ut cum *Helmontio* elegantissimè loquar, sunt majora illa Arcana, quibus vis naturæ dotalis supernè est instillata, quæ puritatis & subtilitatis encomio gloriosa omnem morborum tyrannidem ex æquo supplantârunt, unoq; restaurantis vitæ compendio in universalem sic medicinam surrexêre: quæ quasi ipsam animam [puta medicam, de qua vide *Hoffmannum*] alloqvuntur, & abjectas veluti semel habenas in manum Achei reponunt.

*Tr. Adit.
præclus.
adcond.
viscer. §. 7.*

*Tr. Confirm. morb.
sed. in anim. sensit.
§. 2. Tract.
Ort. imag. morbos.
§. 12.*

§. 6. Qvis itaqve justo indignationis zelo non detonaret in mirabiles ingeniorum quorundam lemures, qvî plusqvàm felleis calumniarum sarcasmis sanctæ hujus Medicinæ divinitatem contemnere omnibusq; impetuosè stili aculeis mirum quantum vulnerare non erubescunt. O livor impius! Egregium sanè facinus, qvum Ars non habeat osores nisi sordidè ignorantes. Magna animi paupertas est ignorantia, sed multò majus illud vitium, quo ignorata culpantur, perstringuntur ac spernuntur. Sed tolerandum hoc aliquantulum adhuc esset in illustribus quibusdam viris, qvî nunquam inter moriturâ ingenii famâ Solis utramque domum implent: ast planè detestandum & vel scuticâ dignum scelus in nonnullis minorum gentium de illis exmerâ & simplici consentiendi ignaviâ hæc etiam ridentibus, cum tamen in genuino hujus doctrinæ fundamento plusqvàm lippi & tonsores deprehendantur. Ubi non possum non prædictum etiam Medicinæ Licentiatum in veritatis semitam deducere, qvî sanctos hosce Philosophos nescio quâ autoritate planè ex Chymicorum & Medicorum coronâ eliminans in Non-Medicorum, circumforaneorum, imperitorum destillatorum, imò planè sagarum & cacodæmonis ipsius classem iniquissimè reponit, benedictam hanc Panaceam miram appel-

appellat vanitatem & vanum miraculum, inerme Azoth, plumbum aliàs Hispanis notatum nescio quantis conviciis proscindens, magnale quoque & Alcahest *Helmontii* miro contemptu ex merâ ignorantia rejiciens. O maledicta ignorantia! O turpissimum judicium, quod ignorata contemnit ac perstringit. Discat modò prius optimus ille, quid sit panspermia seu spiritus mundi universalis, fortitudo illa fortitudinis fortissima jam ab Hermete commendata: Discat modò, quotuplex proles Saturnia alba Philosophorum vocetur columba, & desinet plumbum inerme Azoth appellare, non contemnet amplius miraculosissimum *Helmontii* & *Theophrasti* magnale, nec respuet virtuosissimum liquorem Alcahest à nobis tantoperè laudatum. Discat crystallos ex ☉ & ☿ concentrare, magneticum totius mundi colloquium rimari, mortua inferioris Olympi mixta vivacissimo cœli philosophici nectare revificare, Omen, ☿ lum &c. ex astralibus cœli plagis allicere, adeoque præpotenti, ut cum *Theophrasto* loquar, cœlo ægrotorum lectos accedere: & illicò aliam cantabit cantilenam. Tanta nimirum, si arcana Hermetica divulgare Jatrosophis licitum esset, hujus Philosophiæ est certitudo, ut risu potiùs, quàm refutatione digni videantur negantes.

CAPUT XII.

Dietam brevissimè enucleat.

§. I.

Satis superque jam duobus curationis fontibus refocillati ultimum paucis libamus, diæteticum videlicet, cujus rigore jam dictis arcanis stipati equidem vix indigeremus: ast cum canere inter Philosophos nondum oracula possumus, hujus etiam benignam scaturiginem consulimus, quam prolixitatis cavendæ ergò utpote ubivis obviam heic planè omittentes lectorum curiositatem ad Practicos ablegamus, & sic pro ingenii & temporis inopiâ nostro affectui Colophonem imponimus.

D. O. M. S. G.

Errata insigniora.

Pag. 3. l. penult. à delet. p. 5. l. 16. indigitatur. p. 8. l. 16. idem pro idea, p. 14. l. 1. fin. omis. suasq; l. 6. cujus pro qui suas. p. 31. l. 17. pharo pro clare, p. 35. l. 13. possis. p. 39. l. 11. persecut. pro persequi,